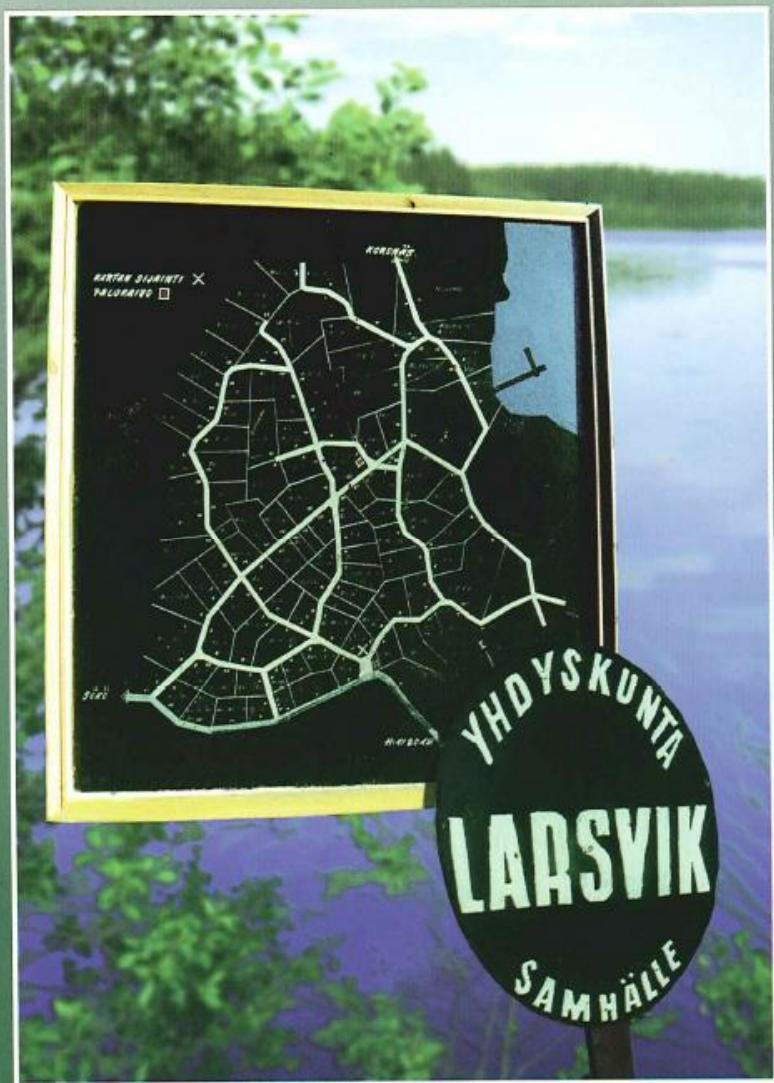

LAURINLAHDEN YHDYSKUNTA

1948-1998

Sisältö:

<i>Esipuhe</i> Seppo Viljakainen	5
<i>Larsvikin yhdyskunnan perustaminen ja yhdistyksen 30 ensimmäistä vuotta</i> Jan Nordberg	6
<i>Laurinlahden yhdyskunta 1970-luvun puolesta välistä alkaen</i> Seppo Viljakainen	13
<i>Larsvikin rannoilta ja teiltä</i> Harry Brusin	21
<i>Larsvikin ranta</i> Anja Orama-Lindqvist	30
<i>Laurinlahden nuoriso 1950-luvun lopussa</i> Sickan Landen	35
<i>Norstedtin kauppa Laurinlahdessa</i> Monica Enholm	38
<i>Svensk resumé</i>	40

Kannen kuva: **Timo Liukka**. Ulkoasu: **Marjut Koskinen**. Painopaikka: **Lohjan paino-
tuote Oy**. PAINOS: **1500**. ISBN 952-91-0104-X

Laurinlahtelaisille!

Laurinlahti
50v

Laurinlahden Yhdyskunta r.y. – Larsvik Samhälle r.f. täyttää 50 vuotta tänä vuonna. Yhdyskunnan hallitus on päättänyt kunnioittaa tätä juhlavuotta siten, että alueemme jokaiseen kotiin jaetaan tämä 50-vuotishistoriikki. Syyskuun alussa järjestetään venekerhon kerhotalossa vuosijuhlatilaisuus.

Nykyään ihmiset tutkivat juuriaan ja ovat kiinnostuneita myös oman asuinalueensa historiasta. Uskomme, että tämä pieni julkaisu on tässä mielessä tarpeellinen ja hyödyllinen. Monikaan ei tiedä, että Espoonlahden vesiväylä on ollut merkittävä kauppatie jo keskiajalla. Larsvik on merkitty karttaan jo vuonna 1787. Alkuun se on ollut joko lahden nimi tai todennäköisesti asumuksennimi, joka sisältää henkilönimen. Suomalainen nimi Laurinlahti on otettu käyttöön vasta vuonna 1970.

Laurinlahden asukasluvu on kasvanut huomattavasti 1970-luvulta alkaen. Kesähuvila-alueesta, joka eli vaatimatonta elämäänsä Porkkalan vuokra-alueen naapurina, on tullut merkittävä Espoon pientalo-alue. Laurinlahti on tänään käytännössä rakennettu valmiiksi. Monet tärkeät kuntalaisten tarvitsemat palvelut ovat lähellä ja liikenne yhteydet ovat varsin hyvät. Suuria puutteita ei meidän alueellamme ole. Päinvastoin, asuinalueemme on hyvä ja viihtyisä alue.

Monet alueellamme asuvat ihmiset ovat alueen oman venekerhon jäseniä ja pitävät venettään Laurinlahden satamassa. Venekerhon puitteissa monen laurinlahtelaisen sosiaalinen yhdessäolotarve on tyydytetty. Osittain myös tästä syystä johtuen on Laurinlahden Yhdyskunta viime vuosina pitänyt suhteellisen matalaa profiilia. Niin kuin tämä historiikki osoittaa, aina ei ole ollut näin.

Yhdyskunnan toiminta tulevaisuudessa on riippuvainen siitä saadaanko aktiivisia alueella asuvia ihmisiä mukaan toimintaan oman alueemme ja meidän kaikkien hyväksi. Uskon, että nyt 50-vuotiaalla yhdistyksellä on tulevinakin vuosina tärkeä paikkansa alueen asukkaiden monenlaisten yhteisten asioiden hoitamisessa ja Laurinlahdessa vallitsevan hyvän yhteishengen vaalijana.

Laurinlahdessa toukokuun 25 pnä 1998

Seppo Viljakainen

Yhdyskunnan puheenjohtaja

Jan Nordberg

Larsvikin yhdyskunnan perustaminen ja yhdistyksen 30 ensimmäistä vuotta

*V*oidaan perustellusti sanoa, että Alexander Frey oli Laurinlahden Yhdyskunnan perustaja. Hän oli ostanut Laurinlahden alueen vuonna 1923 pankinjohtaja Saurenilta, joka oli lohkonut sen suuremmasta tilasta. Alueeseen kuului 100 tynnyrinalaa metsää (n. 50 ha) ja 15 tynnyrinalaa viljeltyä maata (n. 15 ha) sekä 1905 rakennettu jugendtyylinen Villa Larsvik.

Alexander Frey oli myös pankinjohtaja. Hän oli silloisen Pohjoismaiden Yhdyspankin pääjohtaja. Mutta hän oli myös tärkeä poliittinen vaikuttaja. Vuonna 1917 hänestä tuli maapäiväedustaja ja hän esitti huomattavaa osaa Vaasahallituksen jäsenenä vapaussodan aikana. Freystä tuli myöhemmin yksi Suomen delegaateista Dorpatin rauhanneuvotteluissa 1920. Hän toimi myös Helsingin kaupunginvaltuuston puheenjohtajana 1919-1921.

Tänään on hänen kaunis huvilansa, Villa Larsvik, vielä jäljellä. Nykyisen Laurinlahdentien entinen nimi oli Alexander Freyn tie. On valitettavaa, ettei yhdyskuntamme perustajan mukaan ole enää mitään katua tai tietä nimettyinä.

60-vuotispäivänään, v. 1937, häntä kävi onnittelemassa mm. tasavallan presidentti, P.E.Svinhufvud, kenttämarsalkka Mannerheim sekä pääministeri A.K.Cajander ja muut ministerit sekä useita merkkiphenkilöitä, yrityksiä ja yhteisöjä. Voimme Hufvudstadsbladetissa julkaistusta artikkelista 10.6.1937 lukea Alexander Freystä seuraavaa:

"Helsingfors Journal on matkalla tervehtimään lakitieteen tohtoria Alexander Freytä hänen huvilalleen Villa Larsvikissa, Espoon Soukassa. Tapaamme pankinjohtajan linja-auton jonossa, joka on lauantaista johdettua pitkä. Mutta pankinjohtaja Frey selittää, että linja on hyvin järjestetty ja linja-auto No 3 ottaa meidät mukaan. Alkuaikoina hän matkusti huvilalleen höyrylaivalla, joka matka kesti 2 1/2 tuntia. Sitten hän teki edistyskunnan omistamallaan moottoriveneellä, joka kynti veden ajassa 1 tunti 35 minuuttia. Nyt kului bussimatkaan Jorvaksen tietä pitkin Laurinlahden tiehaaraan 30 minuuttia. Sen jälkeen kun linja-autoliikenne alkoi, on näille seudulle kasvanut tiheä asutus ja viime aikoina on vapaa-ajanmökkejä kasvanut kuin sieninä sateella

eikä sovi ihmetellä, sillä Laurinlahti on erityisen kaunis kappale Uudenmaan luontoa”.

Alexander Freyn aikana, vuonna 1938, lohkottiin 99 tonttia ja näin syntyi Laurinlahden huvilayhdyskunta.

Voidaan sanoa, että Alexander Frey oli aikaansa edellä. Hän ei myynyt rantaa vaan päätti, että jokaisella tontinomistajalla on venepaikkaoikeus yhteisellä ranta-alueella ja hän lahjoitti myös erillisen maa-alueen, nimeltään Commune Bonum, perustet-

tavalle yhdistykselle. Yhdistyksen nimeksi tuli Laurinlahden Yhdyskunta r.y. - Larsvik Samhälle r.f.

Yhdistyksen hallituksen tehtävänä oli huolehtia yhdyskunnan asukkaiden kiinnostuksista ja yhteisestä hyvästä, mutta kirjoitettuna tämä tulee erityisen hyvin esille Alexander Freyn lahjakirjassa koskien Commune Bonumia, joka oli päivätty 30 p:nä heinäkuuta 1948. *Alkuperäinen* kieli oli ruotsi, jonka suomenkielinen käännös kuuluu seuraavasti:

LAHJAKIRJA

Sitten kun edesmennyt lakitieteen tohtori, pankin pääjohtaja Alexander Frey, oli suunnilleen kymmenen vuotta sitten perustamaansa Larsvikin Yhdyskunta - Larsvik Samhälle nimistä huvilayhdyskuntaa varten kartoittanut, palstoittanut ja lohkonut yhtenäisen alueen omistamastaan Larsvik III nimisestä Rn:olla 1/68 merkitystä tilasta, Espoon pitäjän, Stensvikin kylästä, hän oli aikaan sitä tontteja ostaneiden asuntokiinteistöjen omistajille luovuttanut yhdyskunnan alueelle teettämänsä tiet tiepohjineen, torin ja autojen seison tapaikan yhdyskunnan osakkaiden yhteiseen lukuun kunnossapidettäväksi, mistä kaikesta yhdyskunta ja lähinnä sen osakkaiden valitsema hoitokunta jo useina vuosina onkin pitänyt huolta. Koska kuitenkin yhdyskunta on oikeutettu omakseen saamaan samoin sen hallinnassa jo olevan asuntotontin, joka "Bonum Communum" nimellä esiintyy yhdyskunnan alueesta laaditussa kartastossa, minkä kiinteän omaisuuden vastaanottamiseksi samoin kuin kaiken muunkin yhdyskunnalle siirtyneen omaisuuden vaalimiseksi yhdyskunnan osakaskunta on muodostanut jo toiminnassa olevan "Larsvikin Yhdistys r.y.- Larsvik Förening r.f." nimisen yhdistyksen, selitämme me allekirjoittaneet tohtori Freyn oikeudenomistajat yhdistykselle tällä lahjakirjalla, sanotun yhdyskunnan kaikkien osakkaiden hyväksi ja lukuun, lahjoittavamme eli korvauksetta lopullisesti luovuttavamme omistusoikeuden myöskin sanottuun yhdyskunnan asujaimiston henkisten rientojen edistymistä palvelemaan tarkoitettuun seuratalotonttiin.

Tämän lahjoituksen ja tohtori Freyn omien toimenpiteiden kautta, jotka me hyväksymme, on kaikki se maapohja laadustaan huolimatta, joka sijaitsee Larsvikin yhdyskunnan alueella eli sen kartastosta selviävien piirirajojen sisäpuolella, mikäli ei ole osakkaiden omistamia tontteja eikä liioin lohkomisissa erotettua yhteismaata (rantapalsta), tullut Larsvikin yhdyskunnan ja sitä edustavan jo mainitun yhdistyksen omistettavaksi, hallittavaksi ja kunnossa pidettäväksi, joten me myöskin viimeainitussa suhteessa vapaudumme kaikesta vastuusta.

Helsingissä heinäkuun 30 päivänä 1948

Larsvikin Yhdyskunta.

Käinteinimet 1951.

1.	Onnela.....	2440	m
2.	Metasäkki.....	2050	
3.	Prideborg.....	2375	
4.	Aftonael.....	1850	
5.	Bergbo.....	2250	
6.	Bollbacka.....	1000	
7.	Anners.....	4343	
8.	Skirfö.....	2445	
9.	Estorita.....	6529	
10.	Soljö.....	1900	
11.	Heikkilä.....	3490	
12.	Teodora.....	4470	
13.	Rauha.....	3420	
14.	Skrattberg.....	10360	
15.	Kulla.....	2930	
16.	Belleve II.....	6300	
17.	Kolabi.....	2830	
18.	Kuivikko.....	1480	
19.	Sivylä.....	2900	
20.	Hairala.....	5650	
21.	Tervapirtti II.....	15650	
22.	Harpasest.....	4000	
23.	Björkliden I.....	3400	
24.	Björkliden II.....	3350	
25.	Skugala.....	3200	
26.	Vilpola.....	3000	
27.	Jukola.....	1880	
28.	Honkapirtti.....	6000	
29.	Harja-Riitta.....	2400	
30.	Bergkulla.....	2500	
31.	Kanervikko.....	2500	
32.	Kuukula.....	5020	
33.	Trollebo.....	2590	
34.	Katajisto.....	1670	
35.	Rapiola.....	2100	
36.	Grönbacka.....	3560	
37.	Grönbacka I.....	2690	
38.	Oma-Koti.....	2160	
39.	Olufaborg.....	3250	
40.	Kolmela.....	6350	
41.	Sointu.....	2490	
42.	Mahtapää.....	2980	
43.	Helletorp.....	2010	
44.	Maibacka.....	15140	
45.	Päivärinne.....	1270	
46.	Rauha.....	3280	
47.	Kuukula.....	2014	
48.	Notkola.....	1043	
49.	Merimaja.....	2700	
50.	Metola.....	3500	
51.	Mäki vuori.....	3560	
52.	Säinmäki.....	1700	
53.	Solranda.....	3230	
54.	Metapirtti.....	1960	
55.	Tervapirtti I.....	8500	
56.	Anelmo.....	5893	
57.	Citty.....	2590	
58.	Brittebo.....	1950	
59.	Nordberga.....	3522	
60.	Sommarhem.....	3290	
61.	Tuvan.....	2210	
62.	Veikkola.....	1760	
63.	Lauasala.....	3480	
64.	Gunnabo.....	4500	
65.	Solgläntan.....	2470	
66.	Ruusuvinne.....	1420	
67.	Kaskinen.....	2460	
68.	Berga I.....	4130	
69.	Hyddan.....	1990	
70.	Fridhäll.....	6750	
71.	Västgläntan.....	3730	
72.	Belleve I.....	3250	
73.	Päivölä.....	2920	
74.	Aurola.....	3050	
75.	Roinela.....	5430	
76.	Tavastila.....	3540	
77.	Värkula.....	4460	
78.	Karinsborg.....	4260	
79.	Lepola.....	1039	
80.	Orrverga.....	4140	
81.	Hipo.....	3220	
82.	Solstær.....	2280	
83.	Sälsala.....	2610	
84.	Kallionmäki.....	3000	
85.	Häpyrinne.....	10370	
86.	Lillierop.....	2240	
87.	Berga.....	3920	
88.	Värkula.....	3820	
89.	Pinnaja.....	2730	
90.	Tusculum.....	3430	
91.	Eisnbo.....	1650	
92.	Granlidem.....	3410	
93.	Kuusimäki.....	4050	
94.	Korkela.....	4450	
	Lonka.....	4550	
	Weekend.....	5670	
	Kuusikko.....	3310	

Teiden nimet:

Af	= Alexander Freyn tie.
T	= Tunturipolku.
R	= Rantatie.
I	= Iidontie.
H	= Harjutie.
K	= Karitie.
L	= Larsvikintie.
O	= Oisopolku.
P	= Piiotie.
Pa	= Puistotie.

Edellisen perusteella oli siis tarpeen perustaa erillinen yhdistys Laurinlahden Yhdyskunta ry. - Larsvik Samhälle rf., joka hallitsi ja huolehtisi Freyn pariskunnan antamasta merkittävän suuresta lahjasta.

1940-, 1950- lukuja ja 1960-luvun alkua leimasi aktiivinen yhdistystoiminta. Erityisesti kesäisin, asukkaat (enimmäkseen kesävieraita) huolehtivat yhteisen omaisuuden hoidosta ja hallinnasta yhdistyksensä kautta. Teitä hoidettiin ja rantalaituria korjattiin. Laurinlahdelaiset osallistuivat ahkerasti yhteisten asioiden hoitamiseen. Suurin työ oli Laurinlahden Yhdyskunnan hallituksella ja puheenjohtajalla, jota myös "sheriffiksi" kutsuttiin. Sosiaalinen sisäinen sääntöjen ja tapojen loukkauksia tapahtunut.

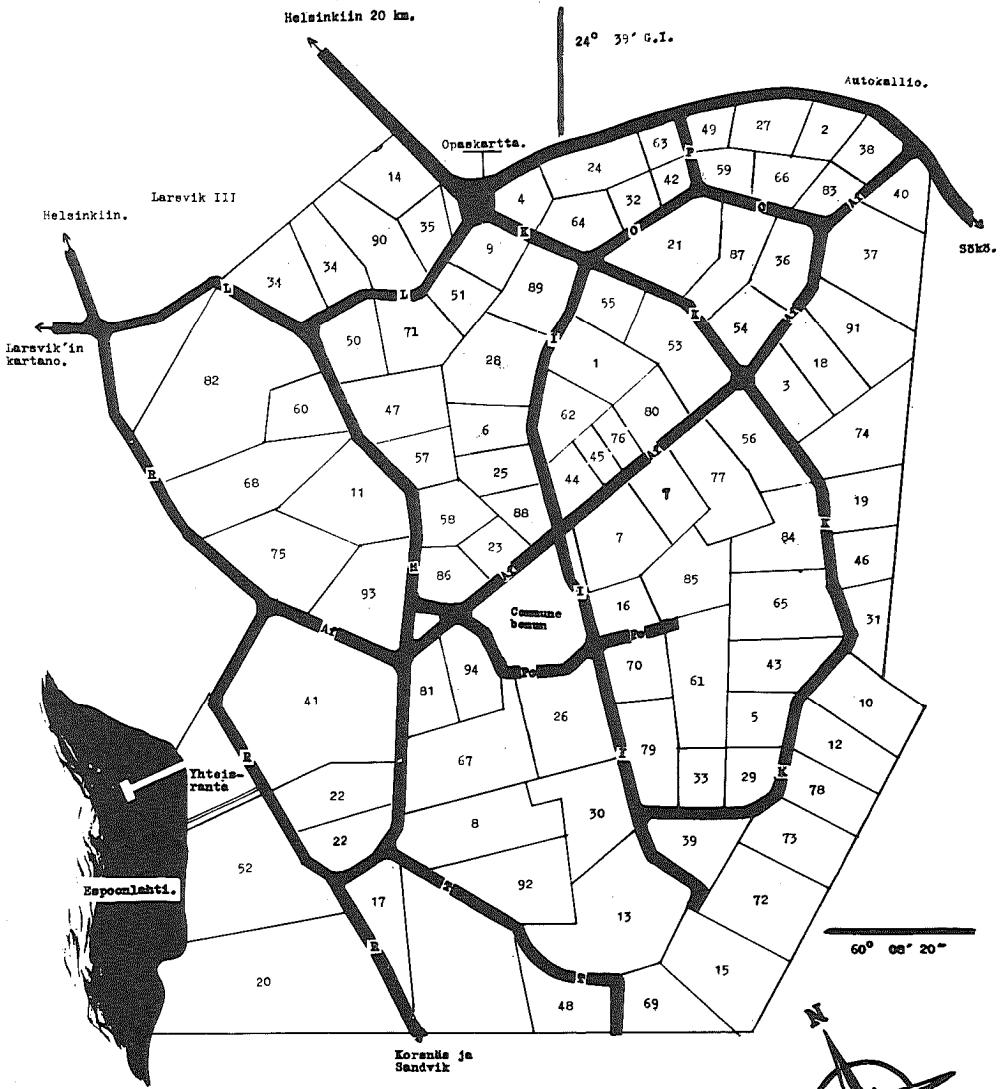
Uhkaavat pilvet alkoivat kuitenkin kertoa Laurinlahden taivaalle. Asuntosäätiön ja Espoon kauppalan mielessä oli ajatus rakentaa Espoonlahden ympärille kaksisoikakaupunki, joka sai nimekseen "Budapest". Buda oli Kirkkonummen puolella ja Pest Espoossa. Espoonlahti oli ikään kuin Tonava. Alkuvuonna 1963 voitiin lukea lehdistä, että suunniteltiin rakentaa Espoonlahdesta makean veden allas. Pato oli tarkoitus rakentaa Laurinlahdesta Björkönyli Medvastiin, Kirkkonummelle. Uusi tie tultaisiin rakentamaan padon yli.

Kirkkonummen kunta suhtautui hyvin varauksellisesti suunnitelmiin ja tähdensi mm., että Espoonlahteen suunniteltuja ulkoilualueita ja uimarantoja joudutaan hylkäämään. Espoon puolelta tuotiin esille mm. että kaloja voidaan istuttaa runsaasti syntyneeseen makeavesijärveen. Katsottiin että vesi saataisiin riittävän terveelliseksi

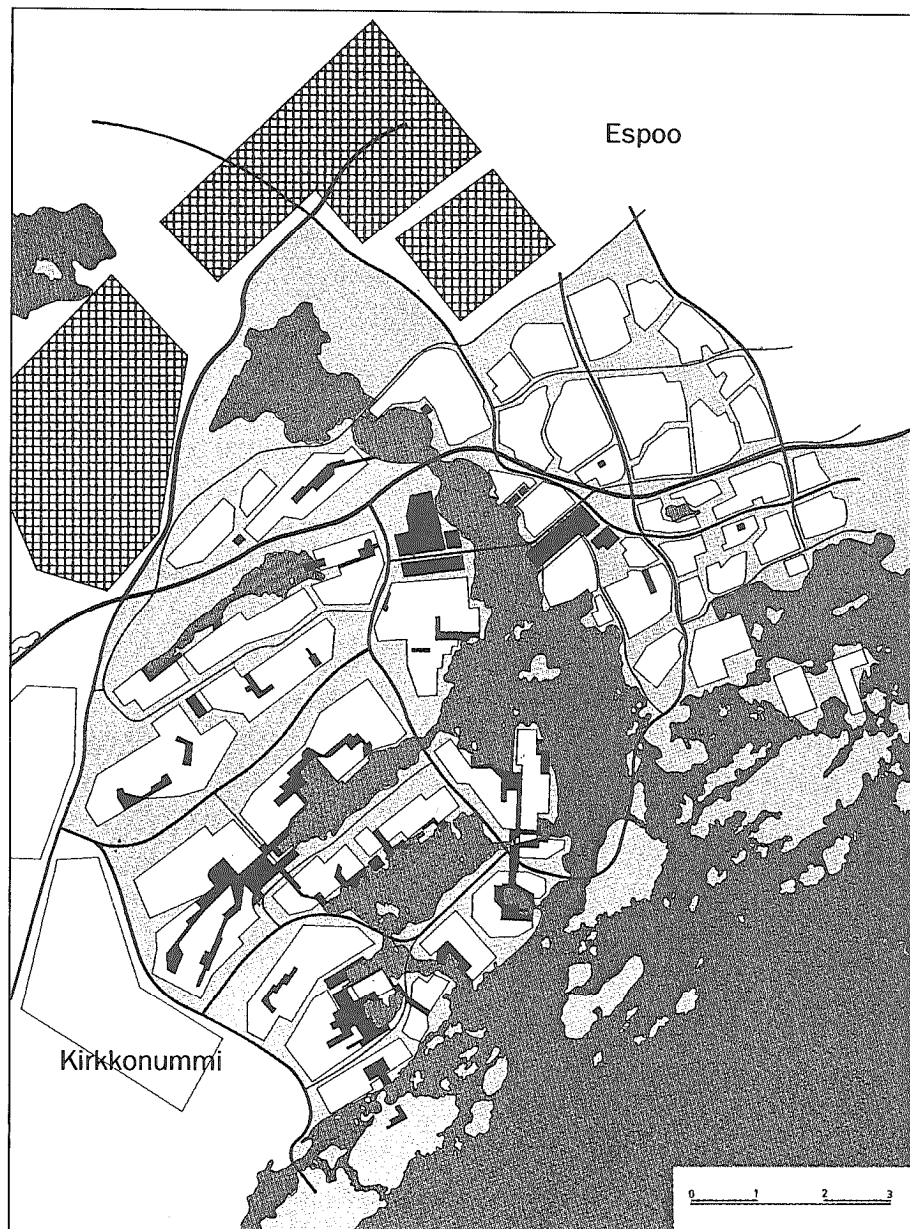
ja voitaisiin hyvinkin ajatella asutusta rannoille.

Asuntosäätiö oli lokakuussa 1961 ostanut Kivenlahden, ja säätiön toimitusjohtaja Heikki von Hertzen kertoi, että professori Alvar Aalto tulisi suunnittelemaan alueen. Asuntosäätiö katsoi myöskin, että professori Aallon tehtävään kuuluisi myös Espoon kauppalan omistama alue Saunalahden alueella sekä Keskus-Saaton omistama Soukka. Asuntosäätiö oli myös marraskuussa 1962 Espoon kunnanhallitukselle jätetyssä kirjelmässä esittänyt, että laadittaisiin yhteinen yleiskaava koko sille asutukselle joka tulisi odotuksien mukaisesti kasvamaan Espoonlahden itäpuolelle. Samalla todettiin, että Asuntosäätiö ja Espoon kauppalat ovat alueen suurimmat omistajat.

Laurinlahden alueen alkuperäinen kartta ja tiedot tonteista.

Larsvik

*Suunnitelma Espoonlahden kaksoiskaupungiksi lukuisine pengerteineen.
(Lähde: Espookirja, 1992)*

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti huhtikuussa 1963 ehdottaa akateemikko Alvar Aaltoa Espoon itäisen rannan suunnittelijaksi. Päätos tarkoitti myös sitä, että lautakunta poikkesi päätöksestään 1961 järjestää pohjoismainen arkkitehtikilpailu. Marraskuussa 1963 kehotti kaupunkisuunnittelulautakunta Espoon kaupunginhallitusta kiirehtimään Kivenlahden alueen suunnittelua. Asian sanottiin tulleen kiireelliseksi, koska Tie- ja Vesirakennushallitus suunnitteli Jorvaksentien jatkamista Espoonlahteen. Akateemikko Alvar Aallon pitäisi, riippumatta muutamista valituksista, aloittaa "Lounais-Espoon yleiskaava-alueen" suunnittelu.

Ensimmäisten suunnitelmien mukaan Laurinlahti, osana Kivenlahden suunnittelua, tulisi tiiviisti rakennettavaksi kerrostalo-alueeksi.

Mitä ajattelivat Laurinlahden asukkaat tästä? Voisi luulla, että laurinlahtelaiset olisivat olleet melko tyytyväisiä tähän, koska silloin olisi mahdollista saada hyvin korkea hinta tontista.

Laurinlahden asukkaiden huoli omasta alueesta oli kuitenkin niin suuri, että haluttiin tehdä vaihtoehtoinen suunnitelma alueen kaavoituksesta. Haluttiin säilyttää Laurinlahti huvila-asutuksena rakennusoikeudella 0,2-0,3. Vaihtoehtoinen suunnitelma tehtiin omin voimin ja siinä työssä oli suurena apuna Laurinlahdessa asuvat arkkitehtiveljekset Timo ja Tuomo Suomalainen. Ajatuksena oli, että tontit ja tiet seurasivat mahdollisimman pitkään silloisia rajoja. Suomalaisten tunnetuin työhön on Temppeliaukion kirkko Helsingissä ja myös Espoonlahden kirkko on heidän suunnittelemansa.

Laurinlahden Yhdyskunnan johtokunta sai käsiteltäväkseen näinä aikoina monia kysymyksiä ja esimerkkinä tästä voidaan lukea 7.10.1969 päivätyssä hallituksen kokouspöytäkirjasta seuraavaa:

Läsnä: Korpinen(pj), Brusin, Hede, Limnell, Orama, Ristama, Suomalainen ja Lammela (siht.)

8§ Lehtitietojen mukaan kaavoituksen ohjelmatoimikunta on esittänyt kauppalaan hallitukselle ohjelman, jonka mukaan Larsvikin kerrostaloalue kaavoitettaisiin vasta aluekeskuksen kaavoittamisen jälkeen eikä sen kanssa samanaikaisesti.

9§ Johtokunta oli yksimielinen siitä, että pientaloalueen kaavoitusasia on hyvä ja pohjoisosan kaavoitus edellytetään suoritettavan viimeistään keskustan kaavoituksen yhteydessä.

Sopivana rakennustehokkuutena pientaloalueella pidettiin 0,3 tai hyväksytään 0,4 jos asemakaavalautakunta sitä ehdottaa.

Johtokunnan pöytäkirjasta 4.9.1970 voidaan lukea:

2§ Larsvikin ns. kerrostaloalueen kaavoituksessa on oltu yhteydessä kauppalaan asemakaavaosastoon. Lopullista ratkaisua ei vielä tiedetä, mutta sen odotetaan valmistuvan syksyn kuluessa.

3§ Kauppias Nieminen lopettaa kaupanpidon Larsvikissa 1.11. Tarvittaessa Nieminen on lupautunut jatkamaan toimintaa muutamalla kuukaudella siksi, kunnes uusi kauppias saadaan jatkamaan.

6§ Päädettiin ottaa selvää kunnallistekniikan rakennussuunnitelmien nykyisestä vaiheesta ja pyrkiä saamaan vesi- ja viemäri-

johdot samanaikaisesti koko Larsvikin alueelle.

Ja vielä luemme johtokunnan pöytäkirjasta 25.5.1971:

3§ Puheenjohtaja kertoi etelä-Larsvikin kaavan menneen kauppalan hallituksen hyväksyttäväksi. Pohjois-Larsvikin kaava on valmis asemakaavalautakunnan käsiteltäväksi.

5§ Vuosikokous pidetään Sammalvuon koululla 13.6.71 klo 13.00. Johtokunta kokoontuu samassa paikassa tuntia aikaisemmin. Puheenjohtaja ottaa yhteyden arkkit. Fageriin tarkoituksella saada hänet tai joku muu selostamaan asemakaavoituksen nykyvaihetta.

Tähän tapaan jatkoi Larsvikin Yhdyskunta - Larsvik Samhällen ja sen johtokunnan työ. Kahdeksan vuotta kestänyt työ, jonka päämääränä oli vaikuttaa Espoon päättäjiin siten, että Laurinlahden pientaloalueen luonne muuttuisi mahdollisimman vähän, oli onnistunut varsin hyvin ja miltei päättynyt. Ajatukset Laurinlahden rakentamisesta kerrostaloalueeksi saatiin näin onneksi hylättyä.

Laurinlahden Yhdyskunnan johtokunnalla mahdollista lähettää seuraavanlainen 1.7.1976 päivätty tiedonanto yhdyskunnan jäsenille:

1. Espoon kaupungin mittausosasto on lähettänyt yhdistyksellemme osoitekartan, jossa esiintyvät uudet osoitteet ja pyytä-

nyt ottamaan ne käyttöön viimeistään silloin kun ko. kadulle on tullut uusi nimikilpi.

2. Laurinlahden (oli ensimmäinen kerta kun suomenkielistä nimeä käytettiin) kaavoitetulla osalla on kaupungin mittausosasto suorittanut ja suorittaa edelleenkin yleisten alueiden mittauksia niiden haltuunottoa varten.

3. Espoon Kaupungin teknillinen virasto esittää todennäköisesti vuoden 1977 budjettiin määrärahaa Laurinlahden kunnallistekniikan I rakennusvaihetta varten. Vuonna 1977 on suunnitelmissa rakentaa viemäri, vesijohto ja katu (ilman päällystettä) Laurinlahden (Alex Freyn) tien suunnassa Soukan tieltä Krattivuorentielle (Ilomäentielle) ja siitä eteenpäin Krattivuorentien suunnassa Merenneidontielle (Kaaritielle) asti.

4. Kaupunginsuunnittelulautakunta on 10.6.76 hyväksynyt koillis-Laurinlahden alueen asemakaavaluonnoksen. Luonnoksessa alue on suunniteltu pientaloalueeksi samaan tapaan ja samalla tehokkuudella kuin muu Laurinlahti.

Johtokunnan työssä oli lähivuosina painopiste Laurinlahden Yhdyskunnan omistamien lähinnä katujen alla jäävien alueiden myymisessä. Osittain näitä alueita yhdistettiin myös muodostettaviin tontteihin.

Kunnallistekniikan rakentamisen myötä alkoi voimakas rakentaminen Laurinlahdessa. Tämä merkitsi uuden ajanjakson alkamista Laurinlahden historiassa.

Seppo Viljakainen

Laurinlahden yhdyskunta 1970-luvun puolesta välistä alkaen

Kesämökkialueesta rivitaloalueeksi

Vuonna 1975 oli Laurinlahdessa tai niin kuin sitä silloin yleisesti kutsuttiin Larsvikissa ympärivuotisia asukkaita vain muutamia kymmeniä.

Laurinlahden asemakaava vahvistettiin kolmessa vaiheessa 1970-luvulla:

- Laurinlahti pohjoinen,
- Laurinlahti eteläinen, Laurinlahdentien eteläpuolella ja
- Laurinlahti koillinen

Katujen nimet muuttuivat tässä vaiheessa. Vanhat ja kapeat hiekkatiet olivat

suurelta osin uusien katujen pohjana. Kadut suunniteltiin leveiksi ja suoriksi vanhoihin verrattuina.

Mm. Alexander Freyntie muuttui Laurinlahdentieksi (tie oli saanut nimensä Larsvikin alueen perustajan mukaan). Tämä alueen päätie alkoi Soukan ja Kivenlahden välisestä mutkaisesta ja kapeasta tiestä, jota pitkin bussi kulki. Näkymä hiekkaiselta tieltä oli varsin huono risteyksessä.

Alueen nopea rakentaminen alkoi

1970-luvun lopulla kesämökkitontteja alettiin myydä runsaasti. Hintataso oli noin 50.000 mk / asunto. Laurinlahden alueen rakentamisen kannalta oli merkittävää, että keskeisen Laurinlahdentien katupiirustukset hyväksyttiin 16.12.1976. Seuraavana kesänä katu ja sen alla olevat kaukolämpö- ja viemäriputket ja muu kunnallistekniikka rakennettiin. Katu rakennettiin leveäksi ja mutkia oioitiin. Asemakaava oli

laadittu "kasvavan dynaamisen kaupunkimallin" mukaan. Kuviteltiin, että Espoossa on nopeasti pitkälti yli 200.000 ihmistä ja myös kaikkien pientalo- ja rivitaloalueiden piti muistuttaa Espoossa oikeata kaupunkia. Alueella alkoi vilkas rakentamisen kausi. Eräät rakennusliikkeet olivat hankkineet runsaasti tontteja omistukseensa kuten esim. Puutalo Oy. Myös yksityiset henkilöt muodostivat "rakennusporukoita", jotka

muodostivat asunto-osakeyhtiöitä. Esiintyi monenlaista hartiapankkirakentamista. Monet alueelle muuttavat perheet tulivat

lähialueilta, kuten Soukan tai Kivenlahden kerrostaloista.

Yhdistyksen vuosikokoukset ja johtokunta

Alueen väestökasvun nopea lisääntyminen ja muuttuminen kesäasutuksesta ympäri-vuotiseksi asutukseksi oli Larsvikin Yhdyskunnalle uusi ja samalla vaikea asia. Olihan Yhdyskunta muodostettu nimenomaan kesäasukkaiden yhdistykseksi. Yhdyskunnan vuosikokouksessa tilanne oli helppo aistia. Alueen "vanhat" asukkaat eivät heti halunneet antaa "uusien" päästä esim. Yhdyskunnan johtokuntaan.

Tilanne muuttui kuitenkin siten, että vuosikokouksessa kesäkuussa 1980 yhdyskunnan puheenjohtajaksi valittiin Jan Nord-

berg ja johtokunnan varsinaisiksi jäseniksi Birger Hede, Pekka Korpinen, Niilo Orama, Petteri Suomalainen, Antti Tuomi ja Paula Viljakainen, joista kaksi viimeksi mainittua jäsentä edustivat alueen uusia asukkaita. Vuosikokouksessa 1983 yhdyskunnan puheenjohtajaksi valittiin Seppo Viljakainen, joka toimii edelleen samassa tehtävässä. Johtokunnan jäseniksi valittiin Harry Brusin, Jan Nordberg, Niilo Orama, Olli Orama, Jouko Miettinen ja Raili Vikberg.

Veneily tärkeänä harrastuksena

Monet muuttajat harrastivat jo ennestään veneilyä. Venepaikoista oli Espoossa pulaa. Laurinlahden rannassa oleva venelaituri ja "rantaoikeus" olivat monille tärkeitä asioita asunnon sijaintia valittaessa. "Rantaoikeus" oli kylläkin juridisena käsitteenä vaikeaselkoinen. Tätä oli selvitetty myös Yhdyskunnan taholta, siten että eräs ulkopuolinen lakiasiantuntija laati vuonna 1979 muistion asiasta: "Selvitys Espoon kaupungissa Kivenlahden kylässä sijaitsevan Larsvik III- nimisen tilan Rno 1:123 omistussuhteesta sekä selvitys niistä tiloista, joilla on osuus 0,4250 hehtaarin suuruiseen yhteiseen venepaikkaan Espoonlahden rannalla". Ongelmaksi muodostui lisäksi se, että venelaituri oli pieni ja huonokuntoinen eikä myöskään lahdelle voinut sijoit-

taa runsaasti lisää poijuja. Vuoden 1981 lopussa venevalkamassa oli noin 50 venepaikkaa. Venepaikkoja oli jaettu aikaisemmin periaatteessa vain yksi kiinteistöä kohden. Monet kiinteistöt olivat isoja ja kun rakennusoikeutta oli 40 %, eräin osin aluetta enemmänkin, oli erällä tonteilla useiden kymmenien asuntojen asunto-osakeyhtiö ja suuri tarve saada useita venepaikkoja. Tapahtui myös paljon kiinteistöjen jakamista useiksi tonteiksi.

Tämän kirjoittaja muistaa elävästi erään tähän liittyvän tapauksen. Yhdyskunnan puheenjohtajana oli 1970-luvun lopulla Niilo Orama, jolle alueen asiat olivat 1950-luvulta alkaen olleet hyvin tärkeitä. Aktiivisena ja energisenä ihmisenä Niilo Oraman mielipide oli tärkeä Yhdyskuntaa koskevissa

asioissa. Olin mukana ensimmäisessä vuosikokouksessa vuonna 1978 yhdessä vaimoni Paulan kanssa ja kysyimme siellä mahdollisuutta saada venepaikka perämööttoriveneellemme. Orama totesi siellä lyhyesti, että se ei ole mahdollista, kun "Teidän tontillanne on jo yksi venepaikka". Ei kuitenkaan kulunut montakaan viikkoa, kun Niilo tuli Laurinlahdentiellä Paulaa vastaan sanoen "Nyt teillä on sitten se venepaikka".

Yhdyskunnan toiminnassa oli edelleenkin venelaiturin jokakeväinen kunnostus ja siihen liittyvät talkoot kaikkein tärkein asia. Laiturin puupaalut oli painettu useita metrejä paksun liejun läpi savipohjaan. Joka vuosi jää tarttui kiinni paaluihin ja sitten keväällä jäiden lähdettyä oli laituri kallellaan ja vinossa. Kevätkunnostuksen yhteydessä laituria jatkettiin usein muutamalla metrillä, ei sen enempää "turhan huomion välttämiseksi".

Vanhaa laituria puretaan uuden tieltä.

Venekerhon perustaminen

Syksyllä 1982 tuotiin Yhdyskunnan johtokuntaan yllättäen tieto venekerhon perustamisesta (21.10.1982). Ajatus tuntui johtokunnan mielestä alkuun turhalta - olivathan meidän vene- ja laituriasiamme mielestämme riittävän hyvässä kunnossa ilman erityistä venekerhoakin.

Nopeasti kuitenkin huomattiin, että venekerhon hallitukseen oli valittu sellaisia alueen asukkaita, jotka pontevasti alkoivat ajaa suurta hanketta rakentaa rantaan uusi ja isompi laituri ja myös uusi rakennus vanhan ja vaatimattoman vartiokopin tilalle. Yhdyskunta ja Laurinlahden venekerho

Kivilohkareita rannan painopenkereenä

tekivät keskenään sopimuksen 16.2.1983, jonka mukaan venekerho jakaa venepaikkoja ensisijaisesti Laurinlahden venekerhoon liittyneille Larsvikin yhdyskunnan alueella asuville henkilöille ja yhdyskunnan

jäsenille. Yhdyskunta puolestaan lupasi avustaa venekerhoa vuosittain sopivaksi katsomallaan rahamäärällä. Vuosien varrella avustuksia onkin myönnetty noin 200 000 mk.

Rannan asemakaavan muuttaminen

Laurinlahden kannalta erittäin oleellinen asia oli asemakaavan muutoshanke, sillä 1970-luvulla vahvistetussa asemakaavassa ranta oli kaavoitettu yleiseksi uimarannaksi. Rannan vesijättömaa oli yhteismaata, jonka omistivat yhdessä suurin osa sellaisia kiinteistöjä, jotka toisaalta olivat Larsvikin Yhdyskunnan jäseniä.

Ranta-alue oli edustanut tärkeätä osaa laurinlahtelaisten yhteisenä kokoontumis- ja vapaa-ajanviettoalueena. Laurinlahtelaiset halusivat pitää rannan jatkossakin omassa käytössään. Niinpä Yhdyskunta alueen käytännön omistajana laati seikka-

peräisen kirjelmän Espoon kaupungin kaupunginhallitukselle 23.8.1983 asemakaavan muuttamiseksi.

Asia kohtasi monenlaisia vaikeuksia ja eteni hitaasti kaupungin byrokratiassa. Asian vaiheista voidaan todeta mm. seuraavaa:

- kaupunkisuunnittelulautakunta päätti vuonna 1983 äänin 6-5 esittää kaupunginhallitukselle kaavamuutoksen toteutusta
- Kivenlahti-Stensvik r.y. jätti keväällä 1985 kaupunginhallituksella muutosta vastustavan kirjelmän
- kaupunginhallitus päätti 11.6.1985 äänin

7-7 puheenjohtajan äänen ratkaistessa, hyväksyä kaavaehdotuksen nähtäville asettamista varten

- Kivenlahti-Stensvik r.y. jätti uuden muistutuksen

- kaupunginhallitus päätti 26.11.1985 äänin 8-7 esittää valtuustolle kaavamuutoksen hyväksymistä

Monenlaisiin poliittisiin päättäjiin oli oltu yhteydessä jatkuvasti sekä Yhdyskunnan että Venekerhon toimesta. Venekerho organisoii laajan kyselyn alueen asukkaiden keskuudessa, jossa valtaosa enemmistö kannatti asemakaavan muuttamista. Muutosesityksen puolesta oli 846 asukasta ja sitä vastusti vain 10 henkilöä.

Kaupunginvaltuustossa asemakaavan muutosasia oli esillä 29.1.1986 ja useiden äänestyksien jälkeen valtuusto hyväksyi lopulta kaavamuutoksen äänin 49-17 - ja voidaan sanoa, että se oli monille virkamiehille ja poliittisille päättäjille melkoinen yllätys. Asemakaavan muuttaminen mahdollisti ranta-alueen kehittämisen, johon työhön ryhdyttiin laurinlahtelaisten toimesta viipymättä ja suurella innolla.

Kun venekerhon rantasuunnitelmat julkistettiin keväällä 1987, olivat ne monien mielestä suurta liioittelua. Laiturit vaikuttivat kalliilta ja kerhomaja suureelliselta rakennukselta. Nopeasti kuitenkin huomattiin, että suunnitelmat olivat realistisia ja myös yllättävänkin edullisesti toteutettavia. Rannassa tehtiin valtavan suuret

ruoppaustyöt, sillä yhteensä noin 14.000 m³ kuljetettiin pois. Kivilouhosta tuotiin ranta-alueelle talvella 1988 puolestaan noin 10.000 m³. Vanha laituri oli purettu syksyllä 1987, jonka tilalle saatiin uudet laiturit kesäkuun alussa 1988.

Seuraava mittava hanke oli kerhorakennuksen rakentaminen, jolle saatiin rakennuslupa 2.3.1989. Noin 200 m² suuruinen rakennus valmistui vuoden lopussa. Venekerhon hallituksen silloiset jäsenet, etunenässä Harri Brusin, Mikko Enckell, Launo Koskinen, Heikki Lehtonen ja Pekka Orama myötävaikuttivat omalla suurella työpanoksellaan siihen, että Laurinlahdessa on oma venesatama laitureineen ja kerhorakennuksineen. Tämä kaikki on saatu aikaan myös mittavalla talkootyöllä, johon suuri osa venekerholaisista osallistui. Kustannukset venepaikkaa kohden on saatu pidettyä hyvin alhaisina.

Yhdyskunta antoi omistamansa Commune Bonum-tontin, joka sijaitsee Laurinlahdentien ja Krattivuorentien risteyksessä (johon sittemmin rakennettiin Espoon kaupungin avustuksella ja talkoovoimin leikkipuisto), Venekerhon pankkilainan vakuudeksi. Tällä oli omalta osaltaan suuri merkitys rakennusprojektien onnistumisessa. Yksityinen venekerhomme on pysynyt pitämään jatkuvasti maksunsa alle muiden venekerhojen maksujen. Vuonna 1998 on kaikki rakennusaikaiset lainat maksettu pois.

Päiväkotihanke

Espoon kaupunki lähetti Yhdyskunnalle kirjeen alkuvuonna 1983, jossa mm. todettiin, että Espoon kaupunki tarvitsee omis-

tukseensa Yhdyskunnan omistaman yleisen rakennuksen tontin korttelissa 34118, koska tontille aletaan rakentaa Laurin-

lahden päiväkotia. Tämän edellä mainitun Commune Bonum-tontin lahjoitti Larsvikin Yhdyskunnalle Alexander Frey, joka lahja-kirjassaan v. 1948 määräsi, että tonttia tulee käyttää "kaikkien asukkaiden hyväksi ja lukuun sekä Yhdyskunnan asujamiston henkisten rientojen edistymistä palvelemaan".

Tälle tontille oli rakennettu vuonna 1981 lasten leikkipuisto Yhdyskunnan ja kaupungin yhteisvoimin.

Yhdyskunnan johtokunta suoritti mielipidetiedustelun alueella, jolloin ilmeni, että 84 % vastanneista vastusti tontin myyntiä ja siten kaupungin päiväkodin rakentamista tälle tontille. Johtokunta lähetti 18.4.1983 kirjeen kaupunginhallitukselle, jossa mm. pyydettiin pysäyttämään tässä vaiheessa jo varsin pitkälle suunniteltu päiväkotihanke ja pyydettiin sijoittamaan päiväkotijollekin muulle sopivalle tontille. Myöhemmin, saman vuoden marraskuussa järjestettiin Laurinlahden koululla keskustelu- ja tie-

dostustilaisuus, jossa oli sekä Espoon kaupungin virkamiehiä että alueen asukkaita hyvin runsaslukuisesti paikalla.

Länsiväylä-lehti kirjoitti pitkän artikkelin kokouksesta todeten mm: "Asukasillan lopuksi kaupungin edustajat lupailivat varovasti puiston säilyttämistä. Kuntalaisten mielipide täytyy ottaa huomioon, lupasi eräs kaupunginvaltuutettu. Laurinlahtelaisten kanta tuli päättäjille selväksi - asukasilloissa tuntuu oleva voimaa".

Päiväkotihanke pysäytettiin, eikä tonttia myyty kaupungille. Päiväkotia rakennettiin muutaman vuoden kuluttua Kourukujan viereiselle tontille ja se on siellä palvellut hyvin myös laurinlahtelaisia.

Commune Bonum-tontilla on vuosien varrella pidetty useita talkoita. Vuonna 1984 kaupunki myönsi talkoomäärärahaa 15.600 mk tontin kunnostukseen, puiden harvennukseen alueella, pysäköintipaikan luiskien tasoitukseen, koripallotelineen hankintaan ja pystytykseen.

Liikenne

Yhdyskunta on kirjelmien vaikuttanut alueen nopeusrajoitusten saamiseen sekä leveän Laurinlahdentien nopeuksien hillitsemiseen

kadun kavennusratkaisulla. Yhdyskunta on antanut lausuntonsa koskien pysäköintiä katujen varsilla.

Asemakaavoitus ja rakentaminen

Varsinkin Laurinlahden eteläisissä kortteleissa on pyritty rakentamaan tiiviimmin ja suurempia kerroskukuja käyttäen kuin mitä asemakaavassa on sallittu. Usein on esitetty, että kysymys on vain "pienistä poikkeamista". Vuosien varrella ovat eräät rakennusliikkeet halunneet tonteilleen sellai-

sia asemakaavan muutoksia, jotka olisivat merkinneet tiiviimpää ja korkeampaa pienkerrostalorakentamista. Yhdyskunta on useilla kirjelmillään vastustanut tällaisia asioita.

Nuoriso-ongelma

Syksyllä 1991 nuoriso alkoi kokoontua runsain joukoin Laurinlahdessa eri paikoissa. Silloisen kaupunkiopiston merenpuoleisella kalliolla oli koulujen alettua paljon nuoria koolla. Kun illat pimenivät tuli leikkipuistosta kokoontumispaikka. Enimmillään oli väkeä pienellä alueella parisataa, kaukaisimmat Helsingistä ja Kirkkonummelta. Leikkipuisto oli pian siivottomassa kunnossa, lasinsirpaleet ja tupakan tumpit olivat päivisin leikkipuistoa pitävien äitien riesana. Keinut ja kiipeilytelineet oli rikottu. Poliisi oli paikalla useasti. Yhdyskunnan johtokunta laati kirjeen, joka jaettiin alueen 1200 perheeseen.

Yhdyskunnan johtokunta päätti, että kun kyseinen tontti on yksityinen, sille kokoontuminen voidaan estää. Niinpä tammiukuussa 1992 viikonloppuisin leikkipuistotontille kokoontui 4-6 laurinlahtelaista vanhempaa ennen nuorison paikalle tuloa.

Yhdyskunta tänään

Yhdyskunta on päättänyt muuttaa sääntöjään. Yhdistyksen nimi tulee olemaan Laurinlahden Yhdyskunta - Larsviks Samhälle. Yhdistyksen alue on määritelty täsmällisesti. Yhdistyksen vuosikokous pidetään toukokuun loppuun mennessä. Pääosin kuitenkin yhdistyksen säännöissä määritelty yhdistyksen alkuperäinen tarkoitus säilyy ennallaan.

Laurinlahti on käytännössä rakennettu valmiiksi, monet tärkeät kuntalaisten tarvitsemat palvelut ovat suhteellisen lähellä, liikenneyhteydet ovat varsin hyvät. Suuria puutteita ei meidän alueellamme ole. Päinvastoin, asuinalueemme on varsin hyvä ja

Nuorille kerrottiin, että tälle yksityiselle tontille on nyt teiltä pääsy kielletty. Vanhemmat olivat paikalla niin pitkään kuin viimeinenkin nuori vielä jaksoi olla viereisellä kadulla. Monina iltoina paikalla oltiin vielä puolen yön jälkeen. Kun tätä oli jatkettu muutamia viikkoja, saatiin ulkopuolisten nuorten mielenkiinto leikkipuistoa kohtaan loppumaan ja alueen paha ongelma ratkaistua.

Yhdyskunta sai Espoon kaupungin nuorisotoimistolta määrärahan. Sen avulla rakennettiin johtokunnan järjestäminä talokoina syksyllä 1992 sadekatosis entisen liikennepuiston tontille, jonne toivottiin nuorten siirtyvän. Valitettavasti vain harvat nuoret ottivat paikan omakseen. Paikalle tuli myös skeittausta harrastavia nuoria ja sadekatoisen vanerilevyt olivat jonkin ajan kuluttua toisessa käytössä.

viihtyisä. Monet alueen asukkaista ovat paikallisen venekerhon jäseniä ja pitävät venettään omassa satamassa. Venekerho järjestää keväisin ja syksyisin juhlatilaisuuksia. Venekerhon alueelle on rakennettu tenniskenttä, joka on kaikkien laurinlahtelaisten käytettävissä. Venekerhon puitteissa monen laurinlahtelaisten sosiaalinen yhdessäolotarve on tyydytetty.

Silti Yhdyskuntaa tarvitaan. Kaikki eivät ole veneilijöitä eivätkä ole välttämättä edes käyneet venekerhon kerhomajassa, joka on vuokrattavissa kenen tahansa yksityisiin tilaisuuksiin. Laurinlahden eteläisen osan täydennysrakentaminen jatkuu. Monet

tontit ovat rakennusliikkeiden omistamia. Asemakaavan muutosesityksiä saattaa tulla vireille, joihin Yhdyskunta tarvittaessa antaa lausuntonsa.

Yhdyskunta on tukenut venekerhoa taloudellisesti merkittävillä rahasummilla, niin kuin aiemmin on todettu. Sen lisäksi on rakennettu leikkipuiston ympäri aita ja hankittu sinne leikkivälineitä. Yhdyskunta

on niinkään tukenut lentopallon pelaamista Laurinlahden koululla.

Uskon, että nyt 50-vuotiaalla yhdistyksellä on tulevinakin vuosina tärkeä paikkansa alueen asukkaiden monenlaisia yhteisiä asioita hoitavana yhdistyksenä, ja miellyttävässä Laurinlahdessa vallitsevan hyvän yhteishengen vaalijana.

Harry Brusin

Larsvikin rannoilta ja teiltä

Larsvikilla oli yli kymmenen vuoden ajan mahtava länsinaapuri

Kun Suomen ja Neuvostoliiton välillä 19.9.1944 solmitun välirauhansopimuksen mukaan Porkkala maa- ja vesialueineen vuokrattiin Neuvostoliitolle, tiesi se paikallisten asukkaiden nopeaa evakuoimista. Lähialueiden taloja käytettiin väliaikaisina

majoituspaikkoina. Oheisena Espoon nimismiehen larsvikilaiselle henkilölle kaksi päivää myöhemmin osoittama määräys majoittaa yhdeksän henkeä kesähuvilaansa. Kts. kuva alla.

Sigglung

Esbo Lammik.

F ö r s t ä n d i g a n d e .

På grund av Porkkala-områdets evakuering förständigas:
Vi bereda rum för

personer	 9	st.
kor	 1	"
hästar	 1	"
svin	 1	"
spannmål	 1	hl.

Esbo, den 21 september 1944.

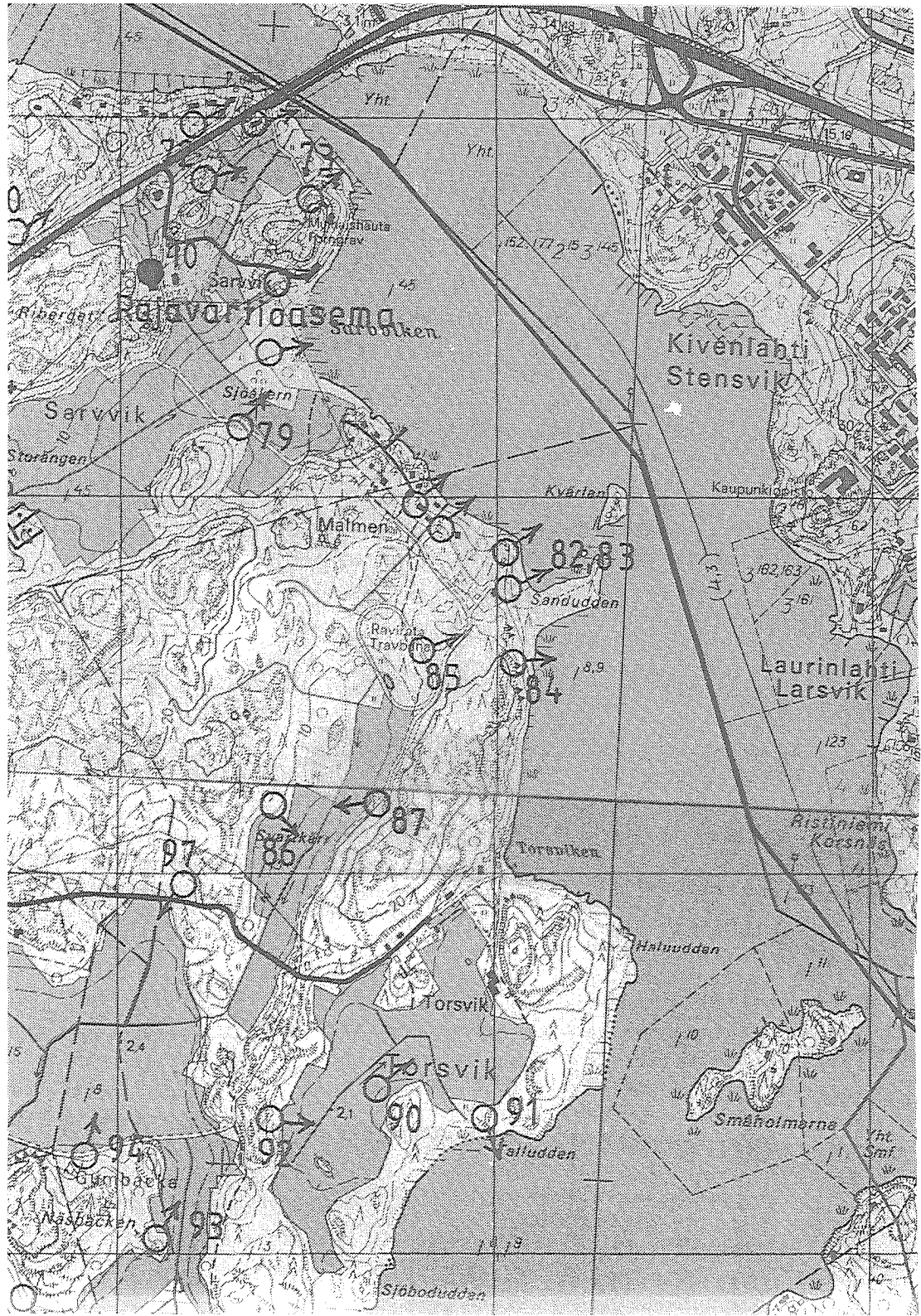
Kronolänsman

Tor Törnroos
Tor Törnroos.

Vårdledare

Erik Nylund
Erik Nylund.

Viereisen sivun karttaan on numeroin merkitty venäläishallinnan aikaisia rakennelmia, kuten kk- ja tykkipesäkkeitä ja tähyystyspaikkoja.

(Lähde: Pekka Silvast, Porkkala 1944-1956, 1991)

Uuden naapurin läheisyys konkretisoi-
tui pian muillakin tavoin: keskellä Espoon-
lahtea kulki vuokra-alueen raja, joka oli
merkitty siellä täällä sojottavilla kepeillä.
Suomalaisen rajavartijan koppi sijaitsi ny-
kyisen Ristiniementie 3:n pihalla olleessa
ulkorakennuksessa, jota ainakin lapset
aristellen kartoivat.

Kirkkonummen puoli pysyi vuokrattu-
na venäläisille aina vuoteen 1956 asti. Kos-
ka huhu tiesi kertoa, että venäläiset raja-
vartijat kiikaroivat Kirkkonummen tuuheista
metsistä käsin kaikkea lahdella tapahtuvaa
toimintaa, piti vain tottua ajatukseen olla
tarkkailtavana. Espoonlahdella ei liikkumista
ja kalastamista ollut kielletty kokonaan, vaan
niistä oli tehty luvanvaraista toimintaa, jo-
hon luvat anottiin rajavartiostosta.

Liikkuminen lahdella oli kiellettyä pime-
än aikaan ja moottoriveneellä, niinkään
verkkokalastus oli kiellettyä. Lisäksi vene
tuli varustaa tunnuskiivellä, eli soutuvene-
en keulaan pystytettiin pienehkö lipputanko,
johon kiinnitettiin 60 cm x 60 cm, valkoi-
seksi maalattu vanerilevy. Siinä oli mustalla
maalattu, n. 35 cm korkea tunnusnume-

ro. Veneessä olijoiden sallittu lukumäärä
oli myös määritelty luvassa. Lisäksi luvan-
haltijan tuli olla 18 vuotta täyttänyt. Käy-
tössä olivat myös henkilökohtaiset, keltai-
set rajavyöhykeluvat, niin aikuisille kuin lap-
sillekin. Kun edellä mainitut asiat olivat kun-
nossa, niin ei sitten muuta kuin merelle
kiikaroitavaksi ja tarkkailtavaksi!

Ihan kaikkea ei kuitenkaan lahdella so-
pinut tehdä, mm. valokuvaus Porkkalan
suuntaan oli kielletty eikä juhannuskokkoja
poltettu ilman asianmukaisia lupia. Myös
silloiset vähäiset raketit piti lähettää rannan
suuntaisesti. Lisäksi huhu tiesi kertoa, että
jos epähuomiossa soutuakin rajan väärälle
puolelle, niin vastarannalta tulee venäläis-
ten vene, joka vie matkustajat kuulustel-
taviksi tai että kovaäänisistä tulee vähintään-
kin tiukkasävyinen huomautus rajan ylityk-
sestä. Niinpä nuorison uimiseen toi lisä-
jännitystä oletetun rajan tarkoituksellinen
ylittäminen kiinni jäämättä. Vaikka vuokra-
naapureita ei näkynytäkään, heidän olemas-
saolonsa huomasi ampumisharjoitusten ai-
kana, jolloin kesähuviloiden ikkunat olivat
sananmukaisesti helisemässä.

Larsvikissa kalassa

Kalastus pysyi Porkkalan luovutuksen aika-
nakin sangen suosittuna harrastuksena
Espoonlahdella, jonka kalakanta oli erittäin
hyvä. Koukkuun tarttui haukia, kuhia, lah-
noja, ahvenia ja jopa ankeriaita. Kalareissut
tehtiin silloin soudellen käyttäen virveliä,

uistinta ja onkea. Kuuluja larsvikilaisia ka-
lastajia olivat Orama, Tikkanen ja Kaner-
va, jotka kaipasivat aina airomiestä mat-
kaan. Lisäelinkeinonaan kalastusta käytti
Laaksonen, jonka saaliista riitti myyntiinkin.

Niilo Oraman innostuksesta kertoo

mm. eräs matonpesuepiso di. Hilkan ja Nipan huuhdellessa isoa mattoa veneen-ssä perässä ei Nipa malttanut olla samalla virvelöimättä. Tällöin kuitenkin matto pääsi karkaamaan ja seurauksena oli veneessä kovaa säksätystä ja ähellystä, rannalta

katsojilla taas suurta hupia. Muutamat mai-neikkaat kalastajat virvelöivät taukoamatta kesäillat rannan kaislikoissa uistimen heilah-taessa silloin tällöin mökkinaapurin vesi-alueelle, sinne missä ne isot kalat piiles-kelivät.

Larsvikin muuttuva ranta

Porkkalan takaisin luovutuksen jälkeen vuonna 1956 ilmestyivät lahdelle ensim-mäiset moottoriveneet, niin myös meidän rantaan. Ensimmäisen perämoottorive-neen, 7,5 hv:n Johnsonilla varustetun männystä rakennetun avoveneen, hank-ivat Nordbergit. Sitä sitten yleisesti ihme-teltiin ja vauhtia kauhisteltiin. Seuraavina vuosina venekanta kasvoi nopeasti lisäten samalla laituri paikkojen tarvetta.

Alkuperäinen puulaituri, ilmeisesti 1930-luvun lopul-ta, oli rakennettu kolmen kiviarkun varaan. Kantavina rakenteina olivat 200 x 300 puupar-rut ja kansilautoina poikittain olevat 28 x 120 lankut. Pi-tuutta laiturilla oli 30 m. Suuressa laituri remontissa 1956-57 laituria pi-dennettiin ja siihen lisättiin lähes 20 m pituinen sivuhaara

vasemmalle puolelle. Joskus 1960-luvun alussa laiturin päähän lisättiin edelleen oi-kealle puolelle matonpesuponttooni (2,5 m x 2,5 m) kuurauspöytineen. Uijien on-neksi matonpesulle asetettiin aikara-joitukset, jotta parhaita pulikointeja ei tar-vinnut tehdä mäntysuopaliuoksessa. Mat-tojen huuhtelu tehtiin tavallisesti kauem-pana rannasta veneen perässä vetämällä.

Koska laituri oli paalutettu tukeilla, koki

*Laurinlahden
ensimmäiset
moottoriveneet.*

Näkymä rannalta laiturilta.

se joka talvi kovia. Jäät nostivat, väänsivät, painoivat ja kaatoivat sitä niin, että sitä keväällä jouduttiin aina korjaamaan. Laiturin kevätkunnostustalkoisiin osallistuminen oli ehdoton edellytys venepaikan saamiseksi ja sen säilyttämiseksi. Mutta tämä ei tehnyt talkoista kuitenkaan mitenkään ikäviä tilaisuuksia, vaan päinvastoin: miehet osallistuivat niihin ilomielin useampanakin viikonloppuna. Ja tulosta tuli, kun miesvoimin juntattiin jopa viisimetrisiä tukkeja paaluiksi monen metrin syvyyteen mutaan. Monasti vanhojakin paaluja jouduttiin jatkamaan erilaisilla virityksillä jatkoksia ja liitoksia.

Paalutuskorjausten jälkeen vipuvarsin suoristettiin kansirakennelma oikeaan korkoon ja uusittiin vahingoittuneet kansilaudat. Talkoissa oli hyvä henki ja "mekaniikan professoreita" oli tarpeeksi antamassa rakentavia neuvojaan, niin että ajoittain

syntyi myös kiivasta väittelyä parhaista menetelmistä. Kun joskus päästiin laituria korjaamaan kevätjään päältä, urakka helppottui ja nopeutui suuresti verrattuna vääntyneen, puoleksi puretun ja vinon laiturin päältä taituroimiseen. Korjausten yhteydessä tapahtui lisäksi joka vuosi "mittausvirheitä" niin, että laituri huomaamatta venyi lahdelle päin ollen pisimmillään 80 m. 1970-luvun alussa kaivettiin laiturin viereen, mutaiseen rantapenkereeseen, noin metrin syvyinen "kanaali" helpottamaan veneitten laskua ja nostoa.

Vesilinja oli tuohon aikaan suunnilleen nykyisen venekerhon rakennuksen edustalla, josta sitten kaislikko ulottui 30-40 metriä merelle päin. Veneet säilytettiin rannalla, venekerhon eteläpuolella. Matalasta rannasta johtuen syysmyrskyjen aikaan saattoi maalle jätetyn veneensä löytää lä-

Ranta vanhan laiturin pohjoispuolella.

heltä hopeapajukkoa, nykyisen Ristinie-
mentien sivusta. Ranta kokonaisuudessaan
pidettiin erinomaisessa kunnossa asukkai-
den siivoustalkoilla. 1950- ja 60-lukujen
vaihteessa talkootoiminnalla saatiin sinne
myös rakennettua kaksipuolinen uima-
koppi.

Uimakoppi oli monikäyttöinen, koska
sen takaseinälle oli tehty avattava luukku,
joka kääntyi tarpeen tullen tarjoilutiskiksi,
josta myytiin juhlatilaisuuksien - kuten ju-
hannusjuhlien - makkarat, limpsat ja pul-
lat. Sittemmin koppia on siirretty kolmas-
ti: nykyinen paikka sillä on sataman pohjois-
päädyssä, missä se toimii kalastajien varas-
tona.

Iltaisin nuorisokokoontui mietiskele-
mään uimakoppiin. Mutta kun vanhemmat
nuoret alkoivat kaivata parempia tiloja, ra-
kensivat he puuponttoonilautan päälle,

nykyisen kerhorakennuksen ja grillikatok-
sen väliin, "loistohuvilan" nimeltään Monte
Carlo. Se oli kaksikerroksinen kova-
levykoppi pohjapinta-alaltaan 3,5 m x 5 m.
Yläkerrassa oli huoneen lisäksi aurinko-
terassi. "Huvilaan" johti suojainen, mutkit-
televa kaislikkopolku.

Koska nuoremmalla nuorisolla ei luon-
nollisestikaan ollut asiaa Monte Carloon,
rakensivat he oman kerhorakennuksensa
merinäköalalla, jonka nimeksi annettiin
Kämpä. Tämän puupaalujen varaan ra-
kennetun kovalevykopin perustukset ovat
edelleen nähtävissä jollatelineen takana
olevassa metsikössä. Kämpässä pelattiin
kynttilänvalossa korttia ja sen sellaista.

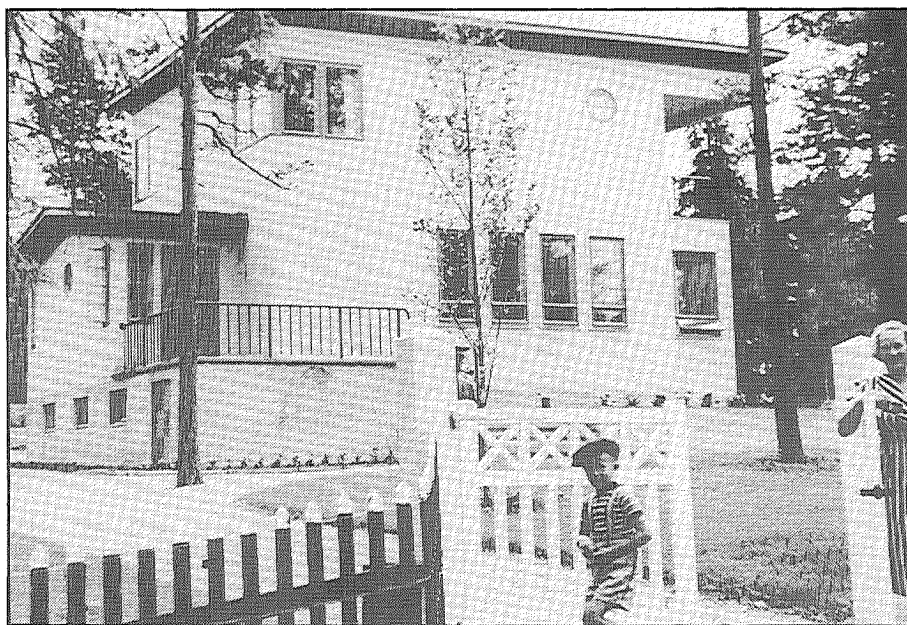
Ranta-alueella harrastettiin kausittain
aina eri urheilulajeja. Milloin oli seiväs-,
korkeus- tai pituushyppyä, milloin taas
pelattiin jalkapalloa tuppuisella nurmikolla.

Kun lentopalloinnostus iski, kunnostettiin nurmikko lentopallokentäksi. Tästä innostuksesta on jäänteinä yhteinen lentopallovuoro vielä tänä päivänäkin Laurinlahden koululla.

Juhannusjuhlien olennainen ohjelma-numero oli köydenvetokilpailu, jossa joukkueet muodostettiin aluettain. Käytetty köysi oli paperista, halkaisijaltaan noin 5 cm paksuinen. Nykyään se on Kansallismuseon kokoelmissa sota-ajan muistona.

Ranta oli merkittävä yhteisen toiminnan keskus niin nuorisolle kuin muillekin

Larsvikin asukkaille. Sen ohella toinen tärkeä kokoontumispaikka kesäasukkaille oli kauppa ja sen edusta (nykyisen Ankkurinvarren kääntöpaikka), jossa sijaitsi puuhun (nykyisen puhelinkopin vieressä oleva puu) kiinnitetty keltainen peltinen yhteinen postilaatikko. Usein postia tultiin hakemaan jo hyvissä ajoin ennen sen tuloa, niin että ehdittiin vaihtaa samalla kuulumiset. Jokainen erotteli postinipusta sitten omalla nimellään tulleet lehdet ja muut lähetykset, mutta samalla kai pikaisesti silmäiltiin naapurienkin saamia postikortteja.

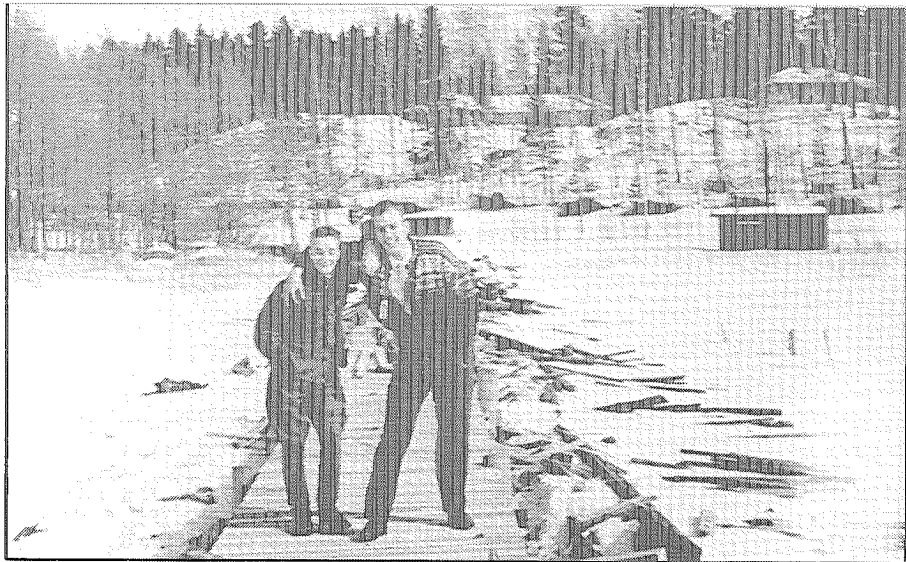

Funkkistyylinen talo osoitteessa Ankkurinvarsi 5.

Talvinen Larsvik ja kehittyvät tieolosuhteet

Larsvikissa oli jo sodan jälkeen muutamia ympärivuotisia asukkaita, joilla oli myös elinkeinonsa täällä, kuten esimerkiksi hiek-

kaleipiin erikoistunut leipuri, kasvihuoneviljelyä harjoittava puutarhuri, taiteilija ja kauppias.

Poikien takana rannalla uimakoppi ja tien laidan hopeapajuaitea.

Bussiliikennettä Helsingistä Larsvikiin hoiti Sacklenin bussit. Päätepyysäkit olivat Helsingissä nykyisen Anttilan tavaratalon edustalla ja Larsvikin päässä Luovikujan loppupäässä sijaitsevilla Autokallioksi kutsutulla paikalla. Toinen mahdollisuus oli käyttää Soukkaan menevää Larsvikin kautta kulkevaa bussia. Bussit olivat täysimmillään syys-sunnuntaisin, kun viikonlopuvieräjäjä palasivat kaupunkiin korit ja kassit täynnä maanantimia, mutta myös kesällä mökeil-tänsä työhön menijöitä riitti täyttämään bussin niin, että osa joutui seisomaan rei-lun puolen tunnin matkan kaupunkiin.

Vuoden 1956 jälkeen yleistyi ympäri-vuotinen asuminen Laurinlahdessa. Silloin alettiin rakentaa uusia talviasuttavia taloja sekä osa kesähuviloista muutettiin talvi-asuttaviksi. Talviasuminen ei ollut miten-kään ongelmaton, koska talvet olivat sii-hen aikaan nykyistä lumisempia ja auraus oli vain tilapäistä. Toisinaan ainoastaan kau-palta taloon johtava syvän lumen keskellä kiemurteleva kinttupolku paljasti talvi-asukkaan, toisinaan taas auton pyörien urat

hangessa kertoivat rohkeasta autoilevasta asukkaasta. Säättiedotuksia kuunneltiin tar-kasti, jotta öisiin lumisateisiin olisi osattu varautua viemällä aamulla tarvittavat autot jo illalla valmiiksi kaupalle. Jos tämä unoh-tui, saattoi aamu alkaa pilkkopimeässä -valaistustahan teillä ei ollut - parikin tuntia kestäneellä rankalla lumenluonnilla.

Teiden aurauksen järjestämistä alkoi hoitaa 1960-luvun alussa Larsvikin Yhdys-kunta, joka myös omisti tiet. Vuosittaiset auraussopimukset solmittiin jonkun lähi-seudun traktorin omistavan maanviljelijän kanssa. Alussa aurautettiin ainoastaan talvi-asukkailla välttämättömät tieosuudet. Kos-ka auratusta ajoväylästä tuli kapea, korkei-den sivukinosten reunustama ränni, saat-toi vain toivoa, ettei vastaantulevaa autoa ilmaantuisi.

Talviset tieolosuhteet paranivat vasta Espoon kaupungin otettua asian hoitoon-sa. Keväällä korjattiin tiet talven ja roudan jäljiltä talkoilla. Vaikka tontin omistajat vastasivatkin pikkukuoppien täytöstä ja ojan auki pitämisestä tonttinsa kohdalta, joutui

Larsviks Samhälle -(suomenkielistä nimeä "Laurinlahden Yhdyskunta" käytettiin siihen aikaan harvemmin) - tilaamaan kivi-
pommeja, tierumpuja ja soraa isompia
korjauksia varten sekä teitten lanauksia tar-
peen vaatiessa. Jonkin aikaa yhdyskunnalla
oli peräti oma ojankaivaja-teidenkun-
nostaja.

Sekä rannan että teiden kunnossa pi-
tämisestä syntyi kustannuksia, jotka katetiin tonttien omistajilta perityillä maksuilla, kuten venepaikka-, vuosi- ja automaksuilla. Oheisena kopio alkuperäisestä Larsvikin yhdyskunnan tilikirjan sivusta, josta selviää yhden asukkaan velotusperusteet.

✓	Nordberg, Peter, Jontaja	✓	✓
	"Nordberga VI/8" - "Berga VI/9" (156-55)		
	= 8.142 m ² Kaaritie 209		
	Remontteja 34 P		
	Vuosi maksu v:ltä 1953 ✓ mk. 2.020:-- P.		
	" " 1954 ✓ " 2.020:-- P.S.		
	" " 1955 ✓ " 2.020:-- P.S.		
	" " 1956 ✓ " 3.050:-- K.		
	" " 1957 ✓ " 3.050:-- K.		
	Vuosi maksu 1958 ✓ " 3.050:-- P.S.		
	+ vuosi maksu 10.000:-- K.		
	" " 1959 ✓ " 3.050:-- K.		
	+ vuosi maksu 1.000:-- K.		
	" " 1960 ✓ " 3.050:-- K.		
	+ vuosi maksu 1.000:-- K.		
	" " 1961 ✓ " 3.660:-- K.		
	+ vuosi maksu 1.000:-- K.		
	+ vuosi maksu 1.000:-- K.		
	" " 1962 ✓ " 3.660:-- K.		
	+ vuosi maksu 1.000:-- K.		
	+ vuosi maksu 1.000:-- K.		
	Kaikki!		

Yhdyskunnan tilikirjan sivu ja velotusperusteet

Anja Orama-Lindqvist

Larsvikin ranta

*K*esäasukkaista suuri osa muutti maalle heti koulujen päättymisen jälkeen kesäkuun alussa. Kesäkuu ennen juhannusta kuluikin palstojen haravoinnin ja kunnostusten merkeissä. Kaikki palava puumateriaali kerättiin kasoihin teiden varsille juhannuskokon ainekseksi. Viikkoa ennen juhannusta koitti sitten meille lapsille hauska päivä, kun jokaisen palstan risukasat kärrättiin Polttoaineen kuorma-auton lavalle ja vietiin rantaan juhannuskokon paikalle. Larsvikin vara-sheriffi Niilo Orama toimi tämän joka-vuotisen operaation johtajana ja toimeenpanijana. Sellaista yhteishenkeä joka tähän risutalkooseen kuului, on tänä päivänä vaikea kuvitella.

Uimaopetus meneillään. Taustalla Ristiniementien hopeapajut.

Kesän ehdoton kohokohta oli luonnollisesti itse juhannusaatto ja sen vietto rannassa. Yhdyskunnan aktiivisimmat puuhamiehet, 40- ja 50-luvulla he olivat miehiä, olivat etukäteen tehneet juhlan ohjelman, joka toistui samantapaisena joka vuosi. Muistan elävästi sen kesän, jolloin hopeapajut istutettiin Korsnäsitien reunalle joskus 50-luvun alussa. Miten pieniä taimet olivatkaan silloin. Samoihin aikoihin rantaan tuli myös lipputanko ja sen jälkeen juhannus alkoikin juhlallisella lipunnostolla klo 18. Ihmisiä rupesi valumaan rantaan niin että noin klo 19 alkoi varsinainen ohjelma. Juhannusjuhlat oli valmisteltu nimenomaan lapsille, joten ohjelma oli sen mukaista. Aina oli kilpailuja, joista säkkihyppy ja pulansyöntikilpailu olivat ilmeisesti mieluisimpia, koska ne ovat jääneet päällimmäiseksi mieleen. Onginta ja puffetti olivat itsestäänselvyys. Puffetti toimi uimakopista käsin, jonka takaseinään oli sahattu iso neliö, joka laskettiin ulos ja toimi tiskinä. Puffetissa myytiin nakkeja, mehua, kahvia ja pullaa.

Myös musiikkia kuunneltiin. Alkuaikoina oli veivattava grammari, josta levyt eivät kuuluneet kovin kauas, mutta noin 50-luvun puolivälissä oli jo jonkinlainen levysoitin ja kaiutin, jonka musiikin tahdissa saatettiin tanssiakin, vaikkei se ollut päätarkoitus. Kokon sytyttämistä odotettiin innolla ja Larsvikin kokko olikin valtava, olihan siihen kerätty noin sadan palstan vuosittaiset jätepuut. Juhannusjuhlat päättyivät ilotulitukseen, joka tapahtui laiturilta merelle päin niin ettei koskaan tapahtunut mitään vahinkoja. Ainakaan meidän lasten korviin sellaista ei kuulunut. Raketit olivat upeat ja niitä ääneen ihasteltiin ja tapu-

tettiin. Nämä yhteiset juhannusjuhlat päättyivät puolen yön aikaan, jonka jälkeen juhlimista jatkettiin sitten yksityisesti kuka milläkin lailla.

Muistan erään juhannuksen, jolloin meitä iso joukko nuoria lähti kävelemään Sököön Vikingaborgiin, koska siellä piti olla tanssit. Talo oli kuitenkin tyhjä ja niin jatkoimme yöllistä kävelyä Sököuddenin ohi ja Finnån kautta Stensvikiin ja lopulta takaisin Larsvikiin. Se oli hauska juhannus.

Ranta toimi myös kesäasukkaiden kokoontumisaikana, sekä lasten, nuorten että aikuisten. Jokakesäiset laituritalkoot olivat välttämättömyys, jotta laituria voitiin kesän aikana käyttää sekä uimalaiturina että soutuveneiden ja myöhemmin Porkkalan luovutuksen jälkeen moottoriveneiden kiinnitykseen. Kaikkien meidän isät olivat mukana talkoissa, mutta etenkin varsinaiset puuhamiehet Karvinen, Kanerva, Liukkonen, Brusin, Orama ja tietenkin monet muut.

Laiturin päässä oli vasemmalla puolella uimaraput, joita me lapset käytimme vain noustessamme vedestä ylös, mutta aikuiset uimarit sitäkin ahkerammin veteen mennessä. Silloin meidän lasten piti olla kauempana, emme saaneet hypätä ja roiskia vettä aikuisten päälle, vaikka jotenkin vettä kuitenkin roiskui.

Laiturin pää oli leveämpi kuin itse muu laiturin ja niin laiturin päästä hypättiin veteen jos milläkin lailla. Laiturin oikealla puolella oli erillinen pesulaituri, jossa oli matonpesua varten kunnon taso. Myös pesulaituria käytettiin hyppytelineenä, vaikkei se ollut aivan luvallista.

Laiturin päästä oli mitattu 25 metriä ja sillä kohdalla oli pari pystylautaa ja muuta-

ma vaakalauta. Tämä merkki oli tärkeä uimakouluaikana ja aikuisetkin saattoivat käyttää sitä, kun halusivat seurata uintimatkoja vaikken muistakaan, että silloin oltaisiin oltu kovin kiinnostuneita pitkistä uintisuorituksista. Ainakin lapset aloittivat uintikauden heti kesäkuun alussa oli sitten veden lämpötila mikä tahansa. Huulet sinisinä ja leuat vapisevina sekä leuka mutaisena me värjöttelimme laiturilla ja sitten taas hypättiin veteen. Monet aikuiset kävivät rannassa säännöllisesti aamu-uinnilla, mutta harva on se joukko, joka on jatkanut tätä perinnettä yli 50 vuotta. Äitini Hilikka Orama on uinut säännöllisesti aina kesään 1997 saakka.

Larsvikin yhdyskunnan johtokunta päätti kesällä käynnistää rannassa uimakoulun. Opettajiksi ensimmäisenä vuonna pyydettiin Eva Hämäläistä pääopettajaksi ja allekirjoittanutta apuopettajaksi. Uimakoulu sai heti valtavan suosion. Lähes jokainen larsvikilainen lapsi ja nuori kävi uimakoulua useana kesänä ensin varsinaisesti uintiopetuksessa, myöhemmin suorittamassa uimakan- didaatin ja -maisterin tutkin- non. Opetus tapahtui hyvin kansanomaisesti, en ollut saanut mitään uimaopettajan koulutusta. Olin vain hyvä ui-

mari, isokokoinen, suhteellisen järkevä ja rauhallinen, joten minulle annettiin tämä luottamustehtävä, josta sain pienen tasku- rahan. Uimakoulussa meillä kaikilla oli hauskaa, olimmehan jo ennestään hyviä kave- reita ja tunsimme toisemme sekä nuorem- mat sisaruksemme, jotka myös tulivat uimakouluun.

Minun kohdallani kesä 1959 oli viimei- nen uimakoulukesä, koska tuolloin lähdin vaihto-oppilaaksi Yhdysvaltoihin. Uima- koulussa käytimme itse opittuja menetel- miä, joiden toimivuutta testasimme käy- tännössä. Kuivaharjoittelua pidin tärkeänä, koska mielestäni liikkeet piti osata tekni-

Pieni uimakoululainen.

SUOMEN UIMALIITTO

UIMAKANDIDAATTITODISTUS

Neiti Monica Nordstedt

on suorittanut uimakandidaatintutkinnon, minkä tunnustuksena

antaa III uimavihkiäloisäään

Pajunlehtiseppeleen

uimakandidaatin hyväksyttävästä uimataidosta; ja toivoo seura, että tämä tunnustuksen ilmaisu on innostava Teitä väsymättömään työhön uimataidon kohottamiseksi.

Larsvik, elo kuun 7 p:nä 1955

Jane Harinen
Seuran puheenjohtaja

Hannes Kolehmainen
Vihkiä

Anna Isaksson
Uimaopettaja

KOKEET:

	Naiset	Miehet		Naiset	Miehet
Pituusuinti	300 m	400 m	Pituussukellus	5 m	10 m
Selkäuinti	150 "	250 "	Syvyysukellus	2 krt.	2 krt.
Väätteissuinti	100 "	200 "	Hyppy 3 m korkeudelta	1 "	1 "
Kelluminen	25 "	50 "	Hengenpelastusharjoitukset		

sesti maalla hyvin ennen veteen menoa. Voi myös olla niin etten vedessä olisi pysynyt tarkkailemaan uintiliikkeitä, koska vesi jo 50-luvulla oli hyvin sameaa. Uimataidottomien kanssa käytimme lasten portaita, jotka olivat laiturin oikealla puolella heti kaislikon loputtua. Vesi sillä kohdalla oli hyvin matala, vain aikuisen puolen säären korkuinen, joten jokainen sai hyvin pohjaa. Vaikeinta monelle oli tottua kävelemään mutapohjassa, joka paikoitellen oli hyvin löysää ja kuoppaista ja tuntui inhotavalta. Ehkä se oli edesauttamassa nopean uimataidon saavuttamisessa, ettei tarvinnut kävellä pohjaa pitkin ja tietysti että sai käyttäät laiturin päätä ja siellä olevia portaita. Uimakoulun yksi kohokohta oli käynti Helsingissä Uimastadionilla. Siellä suoritettiin vaadittavat hypyt sekä syvyyskellukset ja esineiden etsimiset pohjasta.

Onneksi uimastadion ei ollut sen kauempana, koska muuten ei maisterin papereita olisi voitu jakaa. Uimakoulun päättäjäiset pidimme perinteiseen tapaan ja etukäteen olimme solmineet asiaankuuluvat seppeleet.

Ranta oli meille lapsille Porkkalan vuokra-aikana jännittävä paikka. Aivan rannan vieressä oli rannikkovartioston asemapaikka, jossa koko ajan oli univormuun pukeutuneita sotilaita. Heillä oli myös koko lahden ainoa moottorivene, joka aina silloin tällöin lähti kovalla vauhdilla merelle. Me lapset katselimme kateellisena, koska meillä oli vain vähäiset mahdollisuudet päästä merelle. Vain soutuveneet olivat sallittuja, jokainen vene oli rekisteröity ja merkinä oli iso noin 70x90 cm kokoinen veneen perään kiinnitettävä "perälippu", jossa oli mustilla kirjaimilla rekisterinume-

ro. Lapset eivät saaneet soutaa yksin, mukana piti olla yli 18-vuotias henkilö. Veneellä sai olla merellä vain auringonnousun ja -laskun välillä ja oli kiellettyä soutaa rajalle saakka, joka kulki suurin piirtein nykyisten punaisten reimareiden kohdalla. Rajan kummallakin puolella oli "ei kenenkään maa", jonne ei myöskään saanut mennä. Venematkat olivat yleensä iltaisia kalaretkiä, jolloin lapset soutivat ja isät vetivät uistinta tarkasti kaislikon reunaa pitkin tai sitten joltain käsittämättömiä kuhakujia pitkin, jolloin vene piti soutaa tarkasti niin että "tuo koivu on koko ajan noiden kahden mämmyn välissä." Voi armias, jos vene ei pysynyt kujalla. Ihme ja kumma usein se pysyi ja kalaa tuli yleensä aina niin että välillä oikein toivoi ettei tulisi jotta päivälliseksi olisi muuta ruokaa tiedossa.

Myös venäläisiä näkyi merellä rajan toisella puolella. Joskus kun olimme kalassa, niin saattoi yhtäkkiä kuulua valtavaa huutoa ja äänestä naurua, kun venäläiset sotilaat olivat saaneet kalan. Ylpeänä joku veneessä nousi seisomaan ja näytti kalaa niin että isäni huusi että "istu jo alas, putoat kohta veteen" ja näytti sitten omaa saalistaan joka oli naapureita huomattavasti suurempi. Tämä oli ainoa kanssakäymismuoto vuokralaisten kanssa.

Rannassa nähtiin usein savua Porkkalan puolella. Silloin lapset lähtivät juoksemaan kohti Skratbergiä, huutaen mensesään "Porkkala palaa" niin että varmasti kaikki mahdollisesti kotipihalla olevat lapsetkin kuulivat huudon ja liittyivät joukkoon. Skratbergillä sitten ihmeteltiin savun alkuperää ja mielikuvituksellisia juttuja keksimme palojen syiksi.

Laurinlahti 50v

Sickan Landen

Laurinlahden nuoriso 1950-luvun lopussa

*S*elvitettyämme vihdoin uimakoulut ja yhteiset juhannusjuhlat, vanhempiemme kanssa, joiden tarkan silmälläpidon alaisina olimme, alkoi meissä herätä teini-ikä. Olimme 28 nuoren joukko, 13-16 vuoden ikäisiä poikia ja tyttöjä. Silloin

saivat vanhemppamme ensimmäiset harmaat hiuksensa.

"Porukka" aloitti aamunsa kokoontumalla kaupalle, missä teimme suunnitellut päivää ja iltaa varten. Sen jälkeen kun olimme toimittaneet maitoa, leipää ja ruokaa

Nuoriso kokoontui alueen kaupan edessä.

Nuoria laiturilla.

sekä päivän postin pahaa aavistamattomille vanhemmillemme, kokoonnuimme rantaan ja laiturille. Siellä me uimme, pojat tekivät vaikutusta tyttöihin kroolaamalla sekä hypyillä laiturilta. Lukuisat olivat ne kellot, jotka hukkuivat laiturin päässä, löytyvät koskaan.

Pesulaituri koki myös monet vastukset kokeillessamme sen kantokykyä. Pojat osoittivat kiinnostuksensa tyttöihin heittämällä heitä veteen vaatteineen. Iloisia pyöräilimme kotiinpäin, enemmän ja vähemmän märkinä, nauttimaan kevyen lounaan ja olemalla hiukan sosiaalisia.

Myöhemmin päivällä veti ranta tuvan täyteen. Pukukoppi oli jaettu kahteen osastoon, yksi naisille ja yksi miehille. Herrat olivat tehneet pieniä kurkistusreikiä stra-

tegisiin kohtiin ja yritimme tukkia ne paperilla ja muilla roskilla. Mitä he näkivät, emme tiedä vielä tänä päivänäkään, koska pukeuduimme siten ettei kukaan nähnyt mitään.

Iltaisin kokoonnuimme usein jonkun saunatupaan, verannalle tai leikkimökkiin. Siihen aikaan oli kuljetettava levysoitin nimeltään Cosmos ja EP-levyt otettiin mukaan paikasta paikkaan. Kuuntelimme sellaisia laulajia kuin Paul Anka, Pat Boone, Little Gerhard, Fats Domino, Little Richard, Nina ja Fredrik, Siv Malmqvist, Lill-Babs, Bill Haley, Elvis, Tommi Steele vain mainitakseni muutamia esimerkkejä. Tanssi kävi näiden kauniiden sävelten myötä. "Venäläinen posti" oli hyvin suosittu, eihän sitä tiennyt jos "Hän", isolla "H:lla", oli valin-

nut suudelman. Ne olivat jännittäviä aikoja. Myös korttipelejä harrastettiin silloin tällöin.

Meidän piti olla kotona hyvissä ajoin ja kiltteinä lapsina tulimme kotiin aina säädetyn aikana. Mitä vanhempamme eivät tienneet oli, että joillakin meistä oli myös yötreffejä. Valoisina kesäöinä nähtiin monen nuoren livahtavan ulos ovien ja ikkunoiden kautta.

Mitä me teimme? Kyllä vain, salapolttelimme tupakkaa ja keskustelimme elämän vakavuudesta. Hyvin viatonta, mutta miten jännittävää. Olimme myös löytäneet ladon, jossa oli heiniä ja sinne päästiin sisälle ryömimällä lattian alta. Siellä vietettiin monta yötä ja se oli myös piilopaikkana jos joku oli karkuteillä, mikä oli melko harvinaista, mutta se oli paikka jossa voitiin olla.

Muutama vuosi myöhemmin oli meillä rannassa talo, parakkia kutsuttiin komeasti "Monte Carloksi", ja sinne ei kukaan saanut tulla kutsumatta.

Porkkala-tapahtuman mentyä ohi, saimme soudella koko Espoonlahdella ja silloin tuli pienestä Kvärlan-saaresta meidän retkikohteemme. Siellä meillä oli sekä telttä että leirituli, jolla grillasimme makkaraa.

Melkein kaikki pojat saivat aikanaan mopoja ja me tytöt, joilla oli vain polkupyöriä, saimme harjoitella moottoriajoneuvon ajamisen jaloa taitoa. Se päättyi usein naarmuihin ja hieman kolhiintuneisiin mopoihin. Vanhimmat meistä saivat viimeisinä kesinä, kun olimme vielä yhdessä, ajokortin ja käyttöoikeuden autoon. Tämä johti laajentuneisiin ympyröihin ja vähitellen nähtiin, ettei kaikkia tyydyttänyt Laurinlahden kesä. Hitaasti mutta varmasti alkoi matkusteleminen ulkomaille, jotkut saivat kesätöitä, jotkut ehkä vain muuttivat pois.

"Porukan" vastuuttomat, aurinkoiset kesät, oli enää hauska, ikuinen muisto.

Monica Enholm

Norstedtin kauppa Laurinlahdessa

*L*aurinlahdessa on ollut kauppa ainakin 1940-luvulta saakka. Kauppa oli mutkassa Kivenlahden ja Soukan välisellä tiellä, noin kilometrin päässä Jorvaksentieltä. Lydia Skogster, sittemmin Baltscheffsky, piti kaupan vuoteen 1958 jolloin äitini, Nina Norstedt, jatkoi kaupantpitoa. Äiti sai vuokrata kaupan! Se sijaitsi valkoiseksi rapatun neliskulmaisen talon pohjakerroksessa. Yläkerroksessa oli asunto käsittäen kolme huonetta ja keittiön. Tähän asuntoon muutti perheeni omasta talostamme, joka oli n. 300 metrin päässä kaupasta. Muutimme tavaroitamme tolppakelkalla ja potkukelkalla. Muistini mukaan kannoimme isoimmat huonekalut. Oli haikeata muuttaa vanhasta lapsuudenkodista, mutta samalla oli hiukan jännittävää muuttaa kauppaan ja tulla "kauppiaslapseksi".

Kauppahuone oli kalustettu niukasti. Seinillä oli hyllyjä ja laareja jauhoille ja sokerille. Ikkunat olivat isoja, ovet yksinkertaisia ja lattia kivistä. Syksyisin ja talvisin oli kylmää ja vetoista, mutta kesät olivat vilpoisia ja miellyttäviä. Äiti aloitti investoimalla uuteen sähköiseen kahvimyllyyn, kylmätiskiinkin makkaroita ja leikkeitä var-

ten, uuteen loistelamppukalustukseen, kylmältaaseen maitotonkkia varten, sekä lasten iloksi, pakastealtaaseen jäätelöä ja pakastetuotteita varten. Nämä investoinnit tehtiin lainarahalla, mikä huolestutti hie-
man äitiä. Tavarat tulivat etupäässä Helsingistä. Maitotuotteet toimitti Maitokeskus, joka sijaitsi linja-autoaseman vieressä. Tuotteet ajettiin aluksi avolavallisilla kuorma-autoilla, mikä aiheutti sen, että tuotteet olivat useimmiten pölyisiä, jopa likaisia. Maitotonkat olivat 40 tai 50 litran vetoisia, ja ne piti nostaa käsivoimin lavalta. Useasti kieltäytyivät kuljettajat nostamasta tonkkia, koska heillä oli kipeä selkä. Eiväthän ne olleet mitään naisten hommiakaan mutta siitä huolimatta sai äiti tehdä sitä mikäli hän halusi saada maitoa myyntiin.

Lihat tuotteet tulivat Kauppahallista Helsingin keskustasta. Lihavalikoima oli pieni, jauhelihaa oli aina sekä läskisivua, soppalihaa ja muutama porsaanpala. Jos asiakkaat halusivat jotakin erikoista, oli se tilattava ajoissa. Leikkeleet toimitti Karl Knief ja Marschan. Makkaravalmistajien tuotteet olivat suosittuja, mainittakoon Suomi-, siskon-, ryyni-, tee-, nakki- ja lauantaimak-

kara. Juhliin tilattiin prinssimakkaraa. Voi ja juustot tulivat Enighetenistä kun taas leipä toimitettiin Halmeen ja Huogbergin leipomoista.

Yllämainitut tuotteet tulivat useimmiten vuorolinja-autolla. Lapsien oli vaihtettava linja-autoa, jos olimme kotona ja maksettava kuljetuksesta. Välillä tapahtui, että tavarat oli pantu väärään linja-autoon, ja silloin syntyi sekamelska. Usein asia selvisi mutta muutaman harvan kerran tapahtui, että pahvilaatikko, missä ruokatarvikkeet olivat, vain katosi. Kuivatavarat sekä muuttamat taloustarvikkeet ostettiin Tukku Oy:stä. Sokerit ja jauhot haettiin 50 kg säkeissä. Lapset saivat auttaa äitiä punnitsemalla jauhot ja sokerit 2 ja 3 kg:n pusseihin. Samoin punnitsimme perunat. Kesäisin pahoitimme mieleemme, kun jouduimme auttamaan äitiä, kun muut lapset roikkuivat kaupan ulkopuolella ja suunnittelivat päivän aktiviteetteja. Toimitimme myös tavarat asiakkaiden kotiin polkupyörällä. Jotkut asiakkaat antoivat aina muuttaman kolikon juomarahaa, se oli tervetullutta ja antoi tunteen että tehtiin hyvää työtä. Henkilökohtaisesti oli minulla kiinteä 10 markan kuukausitulo viemällä määrätylle asiakkaalle maitoa ja mahdollisia muita tuotteita. Maito toimitettiin keittiön ovelle, missä taloudenhoitaja otti ne vastaan, kun taas palkan maksoi talon emäntä salongissa. Pikkusisko oli kyllä muistaakseni hiukan kateellinen. Jos joku tuote loppui, piti se hakea pyörällä tai linja-autolla jostakin lähi-kaupasta, jolla oli kyseistä tuotetta lisää.

Lähimmät kaupat oli Engmannin kauppa Kivenlahdessa, Olinin kauppa Nöyk-

kiössä, Ahlströmin kauppa Soukanniemellä ja Borgströmin kauppa Suomenojalla.

Talvisin oli kaupassa hiljaista. Siihen aikaan oli vain muutamia perheitä, jotka asuivat Laurinlahdessa ympäri vuoden. Vähän parannusta tuli viikonloppuisin toukokuussa, jolloin kesävieraat alkoivat tulla linja-autolla maalle lauantaicin palatakseen sunnuntai-illalla "bussikalliolta".

Liiketoiminta parantui, kun lapsien kesäloimat alkoivat. Perheet muuttivat maalle ja työssäkäyvät vanhemmat sukkuloivat Helsingin ja Laurinlahden välillä. Talvisin äiti selvisi yksin kaupassa, mutta kesäisin oli hänellä 1-2 palkollista. Me lapset yritimme auttaa niin hyvin kuin osasimme, mutta olimmehan vain alkuaikoina lapsia; työtöt olivat 8-12 vuotiaita sekä veljemme, joka oli tervehtymässä selkälaukkauksesta, 17-vuotias. Kesä kului hyvin nopeasti ja kaupankäynti oli hyvää. Meillä oli paljon leikkikavereita ja Laurinlahti pursui elämää. Kaikki, sekä nuoret että vanhat, jotka ovat saaneet elää senaikaisia Laurinlahden kesiä, muistelevat niitä onnellisina aikoina.

Syksy ja syyskuun ensimmäinen päivä tuli salamana taivaalta. Kauppa pysähtyi, leikkikaverit hävisivät ja palasimme kouluun. Äiti oli kuitenkin aina paikalla kaupassa, kun tulimme kotiin ja se tuntui turvalliselta. Kauppa-aika oli äidille raatamisen aikaa. Asiakkaat arvostivat häntä. Moni muistaa hänet iloisena, humoristisena, auttavaisena ja rakastettavana ihmisenä. Äidin terveys huononi kuitenkin ratkaisevasti 60-luvun alussa ja hänen oli luovuttava kauppanpidosta, joka jatkui sitten Iris Niemisen toimesta.

Jan Nordberg

Larsviks samhälle och föreningens 30 första år

Senator Alexander Frey kan med fog sägas vara den som var upphovsman till Larsvik Samhälle. Han hade köpt Larsvik år 1923 - på 100 tunnland skog (ca. 50 hek-tar) och 15 tunnland odlad jord (ca. 15 hektar) jämte villa Larsvik uppförd år 1905 i jugendstil. Alexander Frey var chefdirektören för Nordiska Föreningsbanken men hade även ett politiskt liv av stor betydelse. År 1917 blev han lantdagsman och spelade en framstående roll i egenskap av medlem av Vasaregeringen under frihetskriget. I dag finns hans vackra villa Larsvik ännu kvar. Den nuvarande Larsviksvägen hette tidigare Alexander Frey's vägen. Vid sin 60-årsdag år 1937 blev han uppvaktad av bl.a. republikens president, P.E. Svinhufvud och fältmarskalk Mannerheim samt av regeringen.

Vi kan ur en tidningsartikel i Hbl den 10.6.1937 läsa följande om Alexander Frey:

"Vi träffa på bankchefen i busskön, som är lördagslång och ängslig för om alla skola få plats. Men bankdirektör Frey förklarar jovialiskt att linjen är väl ordnad, och bussen n:o 3 tar oss med. Den första tiden reste han med ångbåt till sin villa - det tog 2 1/2 timme i anspråk. Så gjorde han ett framsteg med sin ägande motorbåt, som plöjde vattnen på 1 timme 35 minuter. Det har också vuxit upp en tät

bosättning i dessa trakter, sedan bussarna togo vid, och nu på sistone ha fritidsstugorna vuxit upp som svampar ur jorden. Och det är inte underligt: Larsvik är ett särdeles vackert stycke nyländsk natur".

Under Alexander Frey's tid utparcellerades 99 tomter och därmed uppstod Larsvik villasamhälle. Året var 1938. Man kan säga att Alexander Frey var före sin tid. Han sålde ej stranden utan bestämde att varje parcellägare har rätt till båtplats på det gemensamma strandområdet och han skänkte även ett jordområde - Commune Bonum - till den grundade föreningen Larsvikin Yhdyskunta r.y. Larsvik Samhälle r.f. Föreningens styrelse hade till uppgift att tillvara taga samhällets innevånares intressen och gemensamma bästa men uttryckt i skrift kommer detta särdeles väl fram i Alexander Freys gåvobrev av Commune Bonum daterat den 30 juli 1948.

Det är viktigt att förstå att på basen av ovan var det nödvändigt att bilda Larsvikin Yhdyskunta r.y. - Larsvik Samhälle r.f. för att förvalta och sköta om den generösa gåva som erhållits av makarna Frey. Så skedde det också. 1940- 1950- och 1960-talet, fram till dess första hälft, präglades av ett aktivt föreningsliv, speciellt under somrarna, och innevånarna (de flesta

sommargäster) tog hand om den gemensamma egendomens skötsel och förvaltning via sin förening. Larsviksborna deltog med flit och spänst i skötandet av sina gemensamma angelägenheter. Det största lasset drogs av Larsvik samhälle r.f.'s styrelse och ordförande, även "sheriffen" kallad.

Dock hopade sig orosmolnen på Larsvik-himlen. Man kunde läsa ur tidningarna från den 6.1.1963 att man planerar sötvattnensreservoar av Esboviken. En fördämning skulle byggas från Larsvik över Björkö till Kyrklätt och en ny väg skulle dras över fördämningen.

Stiftelsen Asuntosäätiö hade inköpt Stensvik i oktober 1961 och professor Alvar Aalto skulle planera detta område. Den nya tätbebyggelsen som väntades växa upp öster om Esboviken skulle uppgöras en gemensam generalplan. Larsvik som ingick som en del i planeringen av Stensvik skulle planeras till höghusområde.

Vad tyckte och ansåg innevånarna i Larsvik om detta? Den känsla som innevånarna i Larsvik hade för sitt samhälle var så djup att man ville driva igenom en alter-

nativ plan för området. Man ville bibehålla Larsvik som ett villasamhälle med en byggnadsrätt på 0,2 - 0,3. En alternativ plan utarbetades och stor hjälp i detta arbete hade man av arkitekterna, bröderna Timo och Tuomo Suomalainen.

Det fanns dock ännu ett område som återstod att försöka få en ändring i stadsplanen. Detta område var stranden. Strandområdet hade i stadsplanen planerats till allmän simstrand. Larsviksborna ville att stranden även i fortsättningen skulle användas som tidigare dvs. som Larsvik Samhälles strand för boende i Larsvik.

Det var allt skäl för Larsvik Samhälle att försöka trycka på Esbo beslutsfattare och få till stånd en ändring i stadsplanen så att strandens användning även i fortsättningen skulle motsvara det som Alexander Frey c. 40 år tidigare hade bestämt. Detta speciellt med tanke på vilken central betydelse stranden hade för invånarna i Larsvik.

År 1982 bildades Laurinlahden Vene-kerho – Larsvik Båtklubb och tillsammans med Larsvik Samhälle lyckades man även här att ändra stadsplanen och bibehålla stranden och båthamnen för larsviksbor.

Seppo Viljakainen

Larsviks Samhälles tid från 1975 -

År 1975 var antalet året runt-invånare i Larsvik, som det ju på den tiden ännu hette på båda språken, ännu under 100 personer.

När stadsplanen för Larsvik stadfästes i tre olika faser under 1970-talet, ändrades i detta sammanhang namnen på gatorna. De gamla och smala grusvägarna kom till största delen att utgöra grund för de nya gatorna.

I slutet av 1970-talet skedde det en omfattande försäljning av sommarstugedomter. Betydelsefullt ur byggnationens synpunkt var, att gaturitningarna för den centrala Larsviksvägen blev godkända. Sommaren 1977 byggdes vägen med alla underliggande fjärrvärme- och avloppsrör samt övrig kommunalteknik.

Larsviks snabba befolkningsökning och omvandling från sommar- till helårsbebyggelse betydde för Larsviks Samhälle en ny och samtidigt besvärlig situation. Föreningen Larsviks Samhälle hade ju ursprungligen grundats speciellt med tanke på dess sommarbosättning. Situationen förändrades emellertid i och med att man vid årsmötet i juni 1980 valde till styrelsen två representanter för de nyinflyttade. Vid årsmötet 1983 valdes Seppo Viljakainen till ordförande, en befattning han fortfarande besitter.

Många av de inflyttade idkade intresse

för båtar sedan gammalt. Det var brist på båtplatser i Esbo. Båtbryggan vid stranden i Larsvik med "båträtt" utgjorde för mån-gas del en viktig faktor då boplatser val-des. Tidigare hade man fördelat båtplatser enligt principen en per fastighet. Många fastigheter var dock stora och då bygg-nadsrätten uppgick till hela 40 %, hade många tomter kommit att bildas till bostadsaktiebolag omfattande ett tiotal bostäder med ett ökat behov av båtplatser som följd.

Hösten 1982 grundades en separat båtklubb. Mycket snabbt fick larsviksbor se, att man inom båtklubben valt sina styrelsemedlemmar med omsorg. Det var larsviksbor, som med stor kraft började driva det stora projektet för byggandet av en ny och större brygga i hamnen jämte ett nytt klubbhus. Under årens lopp har Samhället bidragit båtklubben med cirka 200.000 mark.

Det första viktiga ärendet var att få till stånd en ändring i stadsplanen eftersom man i den då fastställda stadsplanen hade gjort vår strand till allmän badstrand. Larsviks Samhälle gjorde en utförlig skrivelse till Esbo stadsstyrelse år 1983 med vädjan om att få en ändring av stadsplanen. Efter ett antal spännande stunder i händelseförloppet godkände stadsfullmäktige slutligen ändringen i

stadsplanen vid sitt möte den 29. I. 1986.

I början av år 1983 sände Esbo stad ett brev till Samhället i vilket man bl.a. konstaterade, att staden ville ta över äganderätten till den av Samhället ägda tomten i avsikt att man på stället önskade uppföra ett daghem för barnen i trakten. Senare samma år, anordnade Samhället ett diskussions- och informationsmöte, vilket tilldrog sig en stor anslutning både från stadens och från larsviksbarnas sida. Som resultat stoppades daghemsprojektet och tomten blev inte såld till staden.

Samhället har via diverse skrivelser medverkat till att området fått fartbegränsningar samt att den breda Larsviksvägen försetts med avsmalningsramper i avsikt att hålla ned farten på vägen.

Speciellt i de södra kvarteren av Larsvik har man försökt bygga tätare och i flera våningar än vad stadsplanen förutsätter och det har ofta framhållits att det bara är fråga om "smärre avvikelser". Samhället har med ett icke oansenligt antal skrivelser kraftigt motsatt sig dylika åtgärder.

Larsvik har i praktiken blivit färdigt utbyggt. Ur invånarnas perspektiv finns de allra flesta viktiga formerna av service inom relativt bekvämt räckhåll och kommuni-

kationerna är synnerligen väl ordnade. Några större brister tycks vi inte lida av i vårt samhälle. Tvärtom är vårt Larsvik ett synnerligen bra och trivsamt ställe att bo på.

Många larsviksbor har blivit medlemmar i traktens lokala båtklubb med båt i egen hamn. Varje vår och höst arrangerar båtklubben fester av olika slag. På dess område har man också byggt en tennisplan som är tillgänglig för alla larsviksbor. För mången larsviksbo har båtklubben också inneburit den sammanhållande länken för den sociala samvaron i samhället.

Trots allt detta behövs Larsviks Samhälle som förening fortfarande. Alla är ju inte båtfolk och har därför aldrig besökt Båtklubbens klubbhus, som för övrigt kan hyras av vem som helst för privata tillställningar. Kompletteringsbyggandet i de södra delarna av Larsvik fortgår ännu.

Jag är övertygad om, att den nu 50-åriga föreningen också i fortsättningen kommer att bevara den viktiga funktion den hittills haft för skötseln av allehanda ärenden av gemensamt intresse för alla oss larsviksbor.

Harry Brusin

Larsviks Strand och vägar

Larsvik hade under 10-års tid en mäktig granne i väst. Enligt vapenstilleståndsavtalet mellan Finland och Sovjet den 19.9.1944 uthyrdes Porkkala jord- och vattenområden till Sovjet. Detta betydde en snabb evakuering av områdets befolkning. Den nya grannens närvaro konkretiserades snart även på andra sätt, mitt i Esboviken gick arrendeområdets gräns, som var utmärkt med av här och där spretande käppar.

Kyrkslätt sidan förblev uthyrd till rysarna ända till 1956. Emedan ryktet visste berätta, att de ryska gränsbevakarna såg med kikare från Kyrksläotts täta skogar allt som skedde på viken, så måste man bara vänja sig vid att vara ständigt påkikad. Det var ej helt förbjudet att röra sig och fiska på Esbo viken. För detta ansökte man om tillstånd av gränsbevakningen.

Det var förbjudet att röra sig på viken under den mörka tiden och även med motorbåt. Fiske med nät var också förbjudet. Roddbåten måste förses med en nummerskylt av faner som satt fast på en liten flaggstång. Skyltens numror var svarta och ca. 3 - 5 cm höga på vitt botten. Allt fick man dock ej göra på viken. Bl.a. fotografering mot Porkkala var förbjudet. Midsommarbrasa fick ej heller brännas utan tillbördigt tillstånd. De få raketer som då avfyrades måste även skjutas längs

stranden. Fastän hyresgrannarna ej syntes till, så märktes deras närvaro under skjutövningarna, då sommarstugornas fönster var ordagrant illa ute.

Fisket förblev populärt även under Porkalaparentesen. Esbovikens fiskebestånd var mycket bra. På kroken fastnade gädda, gös, braxen, aborre och även al. Fiskeresorna gjordes roende och man använde kastspö, drag och metspö. Kända larsviksfiskare var Orama, Tikkanen och Kanerva, vilka alltid behövde en roddare med sig.

Efter Porkkala områdets återbördande år 1956 uppenbarade sig de första motorbåtarna på viken, så även i vår strand. Den första motorbåten skaffade Nordbergs med en 7,5 hp utombordare av märket Evinrude. Den väckte förundran och farten beskärnade man sig över.

De följande åren växte båtbeståndet snabbt och därmed ökade behovet av båtplatser.

Den ursprungliga träbryggan, troligtvis från slutet 1930-talet, hade byggts på tre stenkistor. Som bärande konstruktion var 200 x 300 träsparrar och som däcksplankor tvärgående 28 x 120 plankor. Bryggan var 30m lång. Det var ett måste att delta i de årliga bryggtalkona på våren för att få och behålla sin båtplats. Detta betydde dock inte att talkona på något sätt

var tråkiga tillställningar, tvärtom. Männen deltog med glädje i dessa arbeten t.o.m. flere weekendar efter varandra. Och resultat blev det när man med manskraft pålade fem meter långa stockar djup in i lerbotten. Ibland måste man förlänga gamla pålar på olika uppfinningsrika sätt. Ibland kunde arbetet göras på vårisen vilket gjorde det betydligt lättare att utföra. I samband med reparationerna gjordes varje år "mättingsfel" så att bryggan obemärkt blev alltid längre och som längst var 80 m.

Strandlinjen gick på den tiden ungefär vid nuvarande klubbhuset varifrån en ca

30-40 m långt vassfält sträckte sig mot havet.

Efter 1956 blev det vanligare att bo året runt i Larsvik. Då började man bygga vinterbonade hus och även sommarvillor ändrades om för året runt boende. Larsvik Samhälle r.f. började ombesörja vägarnas, som de ägde, plogning i början av 1960-talet. De årliga plogningskontrakten gjordes med någon i närheten som var ägare av en traktor. De uppstod kostnader för dessa underhållsarbeten som täcktes genom olika avgifter för tomtägarna som t.ex. båtplats- och bilavgift.

Anja Orama-Lindqvist

Minnen från Larsviks strand på 1950-talet

Stranden var en viktig träffpunkt för såväl barn, ungdomar och vuxna hela sommaren. Vi började sommaren med att städa stranden och rätta till bryggan efter den alltid svåra vintern. Allt skulle vara klart till midsommarfesten. Midsommarbrasan var så stor att det var svårt att få upp de sista riskorna och någon gammal roddbåt på toppen, men det lyckades alltid. Våra föräldrar, av vilka ännu några bor kvar i Larsvik, hade noggrant planerat programmet för festen med många spännande tävlingar för barn. Kvällen avslutades med att skjuta raketer. Det var pappornas uppgift och raketerna sköts från bryggan mot havet. De vackraste raketerna apploderades högljudet av såväl unga som äldre.

Direktionen för Larsviks Samhälle beslöt att arrangera en simskola på somrarna i mitten av 1950-talet. Jag hade också nöjet att fungera som simlärare under flera somrar. De flesta av barn och ungdomar gick i simskolan: de yngsta lärde sig att simma, de äldre avlade simkandidat och -magister examen. Vissa grenar måste avläggas i Helsingfors simstadion, hopp från 3 - 10 meters höjd

och djupdykning och den dagen var höjdpunkten för årets simskola.

Under Porkalas räntetid var stranden en spännande plats för oss barn. Gränsbevakningen var stationerad bredvid stranden på Muellers tomt. Där fanns den ända motorbåten och när båten startade iväg, brukade vi barn hitta på spännande historier om eventuella händelser. Barn fick inte ens ro allena i roddbåtar, som var registrerade och hade ett stort plakat i fören av båten med registernumret. Det måste vara en fullvuxen med i båten. Båtarna fick vara ute mellan soluppgång och solnedgång. Vanligtvis fick vi barnen ro när våra pappor var ute och fiska. Fisk var den vanligaste middagsmaten och man brukade säga att man går och tar upp lite fisk i stället att man idag bara åker för att fiska. Det fanns ofta skogsbrand på Porkala-sidan. Då sprang alla barn upp till Skrattberget och ropade under vägen "Porkala brinner, Porkala brinner". När alla var samlade på Larsviks högsta berg, undrade vi vad som hade hänt och hittade på otroliga historier om äldsvådan och om Porkala, som var så nära men ändå så långt borta.

Sickan Landen

Larsviks ungdomar i slutet av 50-talet

Då vi äntligen klarat av simskolor och gemensamma midsommaraftnar tillsammans med våra föräldrar, som alla höll ett vakande öga på oss, började tonåringen i oss att vakna. Vi var ett gäng på 28 ungdomar, flickor och pojkar i åldern 13 - 16 år. "Gänget" började sina morgnar med att samlas vid butiken, det var där vi smidde våra planer för dagen och kvällen. Oftast drog vi iväg, efter det vi avlevererat mjölk, bröd + mat och dagens post till stranden och bryggan. Där simmade vi, pojkarna imponerade på oss flickor med cra ´wl och hopp från bryggan.

På kvällarna samlades vi ofta hos någon antingen i en bastukammare, veranda eller lekstuga. Den tiden fanns det en transportabel grammofon som hette Cosmos och EP skivor som togs med från ställe till ställe. Vi lyssnade på Paul Anka, Pat Boone, Little Gerhard, Little Richard, Siv Malmqvist, Lill-Babs, Bill Haley, Elvis, Tommy Steele ´ bara för att ta några exempel. Dansen tråddes till dessa vackra toner. Vad föräldrarna inte visste, var att en del av oss hade träff även på natten. De där ljusa sommarnätterna såg mången ungdom smita ut, genom dörrar och fönster. Vad vi gjorde: jo, satt och

smygrökte och diskuterade livets allvar. Våldigt oskyldigt, men ack så spännande. Några år senare hade vi vårt eget hus i stranden, baracken kallades storståtligt för "Monte Carlo" och dit fick ingen oinbjuden komma in.

Efter det att Porkala-parentesen var förbi, fick vi också ro i hela Esbo-viken och då blev den lilla ön Kvärnan vårt utflyktsmål. Där hade vi både tält och en brasa var vi grillade våra medhavda korvar. Pojkarna fick också småningom nästan alla mopeder och vi flickor som bara hade cyklar, fick öva oss i den ädla konsten att hantera motorfordon. Det slutade väldigt ofta med skrubbsår och lite tilltufsade mopeder. De äldsta bland oss fick förstås, de sista somrarna vi ännu alla höll ihop, körkort och tillgång till bil. Det här förde ju med sig att vidgade vyer och så småningom visade det sig att Larsviksomrarna inte kanske mera tillfredställde oss alla. Sakta men säkert började vi åka utomlands, någon fick sommarjobb, en del kanske helt enkelt flyttade.

Våra ansvarslösa, soliga somrar tillsammans med "gänget" blev ett roligt, evigt minne blott.

Monica Enholm

Norstedts butik i Larsvik

I Larsvik har det funnits butik i vart fall sedan 1940-talet. Butiken låg i en kurva vid vägen mellan Stensvik och Sökö, c:a en kilometer från Jorvasvägen. Lydia Skogster, sedermera Baltscheffsky, bedrev kommersen fram till år 1958 då min mamma, Nina Norstedt, tog över.

Mamma fick hyra butiken! Den var inrymd i bottenvåningen på ett vitt kvadratiskt rappat hus. I övre våningen var en bostads på tre rum och kök inrymd. Till denna bostaden flyttade familjen från vårt eget hus, som låg c:a 300 m från butiken. Butikslokalen var spartanskt inredd. Hyllor på väggarna, en butiksdisk och lårar för mjöl och socker. Varorna till butiken kom till största delen från Helsingfors. Varorna kördes till en början ut på öppna lastbilsflak, vilket gjorde att produkterna vanligen var dammiga, ja ibland rentav smutsiga. Mjölkstänkorna rymde 40 eller 50 l och måste lyftas ned för hand från flaket. Mången gång vägrade kuskarna att lyfta ned stonkorna eftersom de hade ont i ryggen.

Köttprodukterna kom från Saluhallen i centrum av Helsingfors. Köttsortimentet var litet, malet kött fanns det alltid och ofta nog sidfläsk, soppkött och en och annan grisbit.

Sommartid ondgjorde vi oss ibland över att vi måste ställa upp och hjälpa mamma när de andra barnen hängde utanför butiken och planerade dagens aktiviteter. Vinterhalvåret var stillsamt i butiken. På den tiden bodde det enbart ett fåtal familjer i Larsvik året om. Bättre blev kommersen när skolorna slutade och barnens sommarlov tog vid. Familjerna flyttade ut till landet och de arbetande föräldrarna pendlade mellan Larsvik och Helsingfors. Vi hade massor av lekamrater och det sociala livet i Larsvik sjöd av liv. Alla, både gammal och ung, som upplevt Larsviksomrarna på den tiden kommer säkert ihåg dem som lyckliga tider. Hösten, den första september, kom som en blix från klar himmel. Kommersen avstannade, lekamraterna försvann och vi återgick till skolarbetet.

Tiden i butiken var en tid av slit och släp för mamma. Hon var en uppskattad butiksinnehavarinna bland sina kunder. Mången minns henne än i dag som en glad, humoristisk, hjälpsam och älskvärd människa. Mammans hälsa försämrades tyvärr drastiskt i början av 60-talet och hon avstod från butiksverksamheten, som fortsatte i Iris Nieminens regi.

Laurinlahti 50v

Larvik 50 år